ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4921 16/29 ԱՊՐԻԼ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4921

درعلیه ده غلطه ده «آره ولك» غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

ԽԹ

Նախորդ շաբթու Բաղ. Ժողովն ու հինօրեայ Ուսումն. Խորհուրդը միայն նիստ ունեցան Ղալաթիա, նոյն յարկին տակ, միեւնոյն ժամուն գրեթէ: Ժողով եւ Ուսումն. Խորհուրդս միջոցիս բարւոք յարաբերութեանց մէջ են իրարու հետ, իբրեւ վաղեմի բարի դրացիներ. Նոր ապացոյց՝ Իւնիօնի հետ կնքելի պայմանադրութեան ծրագրին վաւերացումն էր, զոր փութացուց Բաղ. Ժողովը՝ Ուսումն. Խորհրդի յայտագրին համաձայն, միակ բարեփոխութեամբ: Այս բարւոք յարաբերութեանց մշակումը շատ բան կը պարտի Ուսումնականին... յուսաբեկութեան, որով երկար ժամանակէ ի վեր ոչ մէկ դանգ կը պահանջէ Ուսումն. Խորհուրդը Բաղ. Ժողովէն եւ իր ճակատագրին համակերպելով, լուռ մնջիկ ականջալուր կ'ըլլայ հրապարակային քննադատութեանց՝ թէ չի կրնար ընել ամէն բան որ դրամով կրնայ ըլլալ, ինչպէս իրմէ առաջ եկած գացած Ուսումն. Խորհուրդներու օրով. եւ կարծեմ չի վշտանար ալ քննադատութիւններէ, իբրեւ հանրային գործով զբաղող մարմին, գիտնալով մանաւանդ որ քննադատութիւնը յաճախ սխալ հասցէի կ'ուղղուի բարեմտօրէն, եթէ ոչ անգիտօրէն:

Այս պաշտօնական վաւերացմամբ ուրեմն՝ ուսուցիչներու կեանքի ապահովագրութեան գործը վերջնական ու օրինական հանգամանք ստացած եղաւ, եւ այսուհետեւ Ուսումն. Խորհրդին կը մնայ վաղընդփոյթ ձեռնարկել կանոնագրին գործադրութեան, յետ Զատկի տօնական օրերուն:

* *

Վարչական որոշմանց կարգին մէջ գոհունակութեամբ տեսնուեցաւ նոյնպէս Մասիսի յիսնամեայ յոբելեանին կատարման արտօնութիւնը, զոր առաջարկած էին խումբ մը գրագէտներ ի պատիւ այդ կիսադարեան թերթին ծերունազարդ եւ բազմարդիւն Արտօնատիրոջ, Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի: Անցեալ տարի Փունջի Խմբագիր—Տնօրէնն էր որ առաջարկեց կատարել Իւթիւճեանի յոբելեանը.—զգացին անշուշտ 1873–ի ընթերցողները՝ թէ Ալաճաճեան էֆ. ազնիւ քաւութիւն մը խորհած էր ընել այս առաջարկութեամբ.—ես ալ պատիւ անձիս համարած էի գնահատել Փունջի առաջարկութիւնը (տես Շաբաթական Ժ. Նօթ, երկրորդ սիւնակ) քանի մը համակիր խորհրդածութեամբ: Ուրախ եմ այսօր որ առիթ կ'ունենամ ողջունելու յղացուած գաղափարին իրագործումը ձեռնհաս անձերու միջոցաւ եւ Վարչական վաւերացմամբ: Հայ թերթ մը, որպիսի է Մասիս, որ ունեցած է յիսուն տարուան կեանք, գրեթէ անընդհատ, եւ որ կրնայ համարուիլ մեծարելի առաջնորդը Թուրքիոյ Հայոց աշխարհիկ հրապարակագրութեան, իբրեւ կամուրջ անոնց հին ու նոր գրականութեան ականաւոր ներկայացուցիչներու եւ իբրեւ կարեւոր սատար արդի Հայ լեզուին ծաղկման եւ բարգաւաճման, կ'արժէ որ ազգովին մեծարուի Հիմնադիր–Արտօնատիրոջ անձին վրայ, զոր արդէն ժողովուրդը չի դանդաղիր իր արդիւնաշատ ձեռնարկութեան. Մասիս համանիշ պիտի մնայ Իւթիւճեանի, եւ փոխադարձաբար, Հայ լրագրութեան պատմութեան մէջ: Կ'արժէ որ Կարապետ Իւթիւճեան, ազգային խմբագիրներու նահապետը, աչօք բացօք հանդիսատես ըլլայ իր ձեռնարկութեան փառաւորման, եւ Հայ Խմբագրութեանց բոլոր ներկայացուցիչները պաշտօնակցի նախանձախնդրութեամբ օժանդակեն առաջադրուած ձեռնարկին արդիւնաւորման:

* *

Ուրիշ անօրինութիւն մըն ալ բրած է Բաղ. Ժողովը, ոչ նուազ ուշադրութեան արժանի եւ, փութամ յարել, շատ ալ օրինաւոր՝ եթէ գործադրութիւնը երաշխաւորուած է սակայն Վարչական հաստատամտութեամբ: Տնտես. Խորհուրդը,—որուն գործունէութեան ըսելիք չկայ, բայց գէթ համբերութիւնը նուազ բին է բաղդատմամբ Ուսումնականին համբերատարութեան,—զգածուելով Թաղ. Խորհրդներէն ոմանց ընթացիկ կանոնազանցութենէն, որոնք չեն ուզեր ուսուցիչներու պահանջքը... պիտի ըսէի՝ Թաղային ելեւմուտքի հաշիւը տալ ժամանակին, գրով մը գանգատ յայտնած էր Վարչութեան եւ, եթէ մնացած է, քիչ մը դեղ դարման խնդրած էր այս ճարակող ախտին դէմ: Բաղ. Ժողովն ալ, թէպէտ դժբախտաբար կորուսած իր բժիշկ անդամակիցը, որուն շատ կրնար վիրաբուժական գործողութիւն կատարել մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդականութեան մարմնին վրայ, եւ կտրել նետել այն անբուժելի այտոյցները որ կը սպառնան... առողջապահիկ օրինաւորութեան դէմ, Թաղականի անունով: Այսուհետեւ օրինազանց Թաղ. Խորհուրդ մը պիտի դադրեցուի պաշտօնէ,—նոյն իսկ թերեւս Աղեքսանդրիոյ զարմանալի Թաղ. Խորհուրդը,—եւ այս կերպով գոհացուած պիտի ըլլայ Տնտես. Խորհրդի պահանջման, որ օրինաւորութեան պահանջումն է ինքնին: Անշուշտ ասով Ուսում. Խորհրդի հացին ալ քանի մը կաթիլ իւղ պիտի քսուի, ինչպէս մեր մամիկները պիտի ըսէին, եւ Խորհուրդը աւելի ազդութեամբ պիտի կրնայ յանձնարարել, օրինակի համար, Գասըգիւղի Թաղ. Խորհրդին՝ որ գոնէ Զատկական [illegible] մաս մը բան խորհելով շնորհ բերէ վճարել հրաժարեալ ուսուցչի մը կախակայուած պահանջքը, երբ եկեղեցւոյ շինութեան մը հսկայ ծրագիրներուն վրայ անգամ խորհրդածելու տարրեր կը գտնէ իր շրջանակին մէջ,—որչափ ալ ինք հեռուէն վերաբերի աստնի խմորեղէններու:

* *

Քանի որ խօսքին թելը պահանջքներու վրայ փաթթուեցաւ, կրնանք յիշել այստեղ ալ,—Ակնեցւոց ոճով,—Փալազաշեան պահանջքի խնդիրը, որ ալ այս անունով ծանօթացած է հանրութեան, եւ Տնտես. Խորհրդի օրակարգին վրայ փտած պառկած է ամիսներէ ի վեր: Անցեալ շաբթու Խորհուրդը փորձ մը փորձած էր իր օրակարգէն հեռացնել խնդիրը մաքմով եւ Ուսումն. Խորհրդին դարձնել նոյնութեամբ. բայց այս վերջինը, որ փորձառութեան մէջ քար կը հանէ Տնտեսականին, մեր բանին կասելով՝ քանի մը հրահանգ տալու իր աշխոյժ քարտուղարին, որպէս զի փութայ գոհացնել տալ գրով որոնց որ անկ է... երեք չորս մետր հեռու Ուսումնականին կանոնչապատ սեղանէն: Մինչեւ հիմա գիտեմ թէ շատ բան հասկցած չենք այս խնդրէն, վասն զի շատերնիս ժամանակակից չենք եղած... հացագործ Ջաքար աղայի, որուն պահանջքը պատմական եղած է մեր ժողովական կեանքին մէջ: Ժողով չմնաց այն ատեն, մեր Պատրիարքարանի շրջանակին մէջ, որ չզբաղեր Ջաքար աղայի պահանջքին խնդրով, եւ հիմա ալ շատ քիչ ժողով մնացած է որ զբաղած չըլլայ Փալազաշեան պահանջքին կնճռոտ գործով. միայն Դատաս. Խորհուրդը մնաց,—եթէ ինք կը մնայ,—եւ Կրօն. Ժողովը իր կարգին... եթէ երբեք օրհնութեամբ եւ մասամբ նորին կարենայ վճարուիլ նախորդ Կրթական Տնտեսին հաշիւը Թաղային մնացուկներէ, եւ այս կերպով վերահաստատուի Ուսումն. Խորհրդի դրամական վարկն ալ, որ բարձր ի գլուխ կը պարծէր... վճարօրէն առաջ բնականաբար:

Բայց վերջապէս ա՛լ վախճան մը առնելու պէտք է, եթէ շատ փափուկ թելերու չեմ դպիր, ազգային պաշտօնական աշխատաւորի մը պահանջքին ճգճգման. վասն զի ժողովէ ժողով եւ խորհուրդէ խորհուրդ պտըտցնելով խնդիր չի լուծուիր, պարտք չի հատուցուիր իրական կամ նուազական չափով, եւ կարծեմ փայլուն ապացոյց մը տուած չենք ըլլար մեր պատասխանատուութեան, սանտիկ անհարկի օրաձգումներով:

ԱՐԻՉՑ

ԻԶՄԻՐԷ

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ (¹)

Գ

Յայտնի է թէ Իզմիր արեւելքի այն քաղաքներէն է, ուր յաճախ այցելած են այլ եւ այլ համաճարակներ, մանաւանդ ժանտախտը, եւ տեղին կոտորածներ ըրած են: Ծովեզերեայ, վաճառաշահ ու բազմամարդ քաղաք մը ըլլալով՝ մէկէ աւելի պատճառներ եւ դիւրութիւններ ունէր ենթարկուելու այս աղէտներուն, որովհետեւ մաքրանոցներ չկային տակաւին եւ համաճարակները սանձարձակ կ'արշաւէին ամէն խճողուած եւ բանուկ վայրեր:

Առաջին անգամ ըլլալով՝ 1831ին քարանթինայի ենթարկուեցան Աղեքսանդրիայէ եկող նաւերը, Իզմիրի ծովախորշին բերանը գտնուած Սանճագ Պուլէսի կամ Եէնի Գալէ ամրոցին առջեւ տասը օր սպասելով: Երբ քոլերան հոն երեւցաւ Տօքթ. Պուրկիէր, որ 1848ի համաճարակին, ֆրանսական կառավարութեան կողմէ քաղաքս ղրկուած էր, այդ համաճարակը ուսումնասիրելու համար, եւ քոլերա արդի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Վ. Մասօ 1871ին Պոլիս հրատարակուած մէկ գործին մէջ ժանտախտի նմանցուցին այդ համաճարակը: Այդ գործը պատրաստուած է Իզմիրի 1865ի քոլերային, եւ ոչ թէ Պոլսոյ 1871ի քոլերային առթիւ, որովհետեւ այս վերջին թուականի մասին ո եւ է յիշատակութիւն չունի գիրքը:

Սակայն պէտք է գիտնալ թէ անկէ շատ առաջ ամէն անհատ կը ջանար զգուշական միջոցներ ձեռք առնել, ինչպէս մեր պապերէն լսած ենք, կա՛մ վարակեալ տեղերէ խոյս տալով կամ տան մէջ առանձնանալով:

Ականատես վկայ մը՝ Ջէնսլէր, որուն գործը Ֆրանսերէնի ալ թարգմանուած է, 1765ի ժանտախտին քաղաքս գտնուելով կ'ըսէ թէ փողոցները ամայի էին, զի ամէն մարդ կամ գիւղերը փախած, կամ վրաններու տակ ապաստանած եւ կամ իր տանը առանձնացած էր: Համաճարակին դադրելէն ետք՝ օգոստոսի կէսին Ֆրանկաց թաղէն անցնելով ինք՝ տխրող ամայութենէն կը դանդաղի դեռ, մինչ առաջ բազմութենէն անանցանելի դարձած էր: Ընթերցողներու հետաքրքրութեան գոհացում տալու համար, աւելցնենք թէ Ֆրանկաց Թաղ ըսելով պէտք է հասկնանք ճիշդ արդի Թաղը, որ ցարդ քաղքին ամէնէն բանուկ վայրն է: Արդէն Ջէնսլէր մանրամասն կը նկարագրէ զայն Եօլ Պէտէսթէնէն սկսելով եւ կը ներկայացնէ այն դիրքով, ուր կը գտնուէր քարափի շինութենէն առաջ, այսինքն արեւմտեան կողմի բնակարանները երկարաձգուելով անկանոնաբար դէպ ի ծով: Ցարդ տակաւին չկայ թէ արդի ընդարձակութիւնը չունէր, բայց դիրքին նոյնութեան վրայ կասկած չէ կարելի ունենալ, զի 1628ին, երբ ֆրանսական հիւպատոսը՝ Տիւպուի Քաբուչինեանները Պոլսէն բերել կու տայ՝ անոնց համար տուն մը եւ վանք մը շինել կու տայ, իրենց արդի Ս. Բոլիքարպի եկեղեցւոյն տեղը:

Այսպէս շատ հիւանդներ՝ իրենց ընտանիքին բոլոր անդամներու վարակուած կամ կորսուած ըլլալովը անօգ եւ անխնամ կը մնային, կարօտ հանրային ձեռնտուութեան, զոր չէր կարելի ի գործ դնել ընտանեկան յարկին տակ. զի ո՛չ ժամանակը ո՛չ ալ միջոցները կը ներէին. պէտք էր գտնել փոխադրել յատուկ վայր մը: Այս վայրն է Մօրթաքիա ըսուած հաստատութիւնը, ուր վարակեալներու փոխադրութիւնը հետզհետէ հաւաքողիչ դարձած է, ախտին ճարակելու նպաստաւոր:

Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցն ալ ի սկզբան այս կարգի պատսպարան մը եղած է: Ենթադրութիւն մը չէ որ կ'ընենք, այլ կը յայտնենք ինչ որ մեզմէ աւելի տարեցներ լսած են ականատեսներէ: Արժանահաւատ անձերէ ստուգած ենք թէ այդ պատսպարանը՝ մահին տունը, մահապարժամի տունը կը կոչուէր եւ այդ անունը կը տրուէր մինչեւ իսկ նախորդ դարու առաջին քառորդի վերջերը՝ հիւանդանոցի մէկ մասին: Այս յարկը կը գտնուէր, ըստ ականատեսներու, փողոցի վրայ գտնուած եաղհանէի մը մօտը, այս այն եաղհանէն է, որուն գոյութիւնը եւ Ս. հիւանդանոցապատկան ըլլալը կը հաստատէ տեղեկագրին մէջ հրատարակուած 1819ի հաշուեցոյցը:

Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցի վայրին երբեմն անբնակ եւ քաղքէն դուրս եւ պարտէզներով շրջապատուած ըլլալը, հաւանական կը դարձնէ սա կարծիքը թէ սկզբան մահապարժամի տուն մըն էր քան իբեւան մը: Սակայն այդ անբնակ վայրը հետզհետէ բնակարաններէ կը շրջապատուի եւ պարտէզները թաղերու կը վերածուին, որով մահապարժամի տունը աւելի հեռուն եւ առանձին տեղ մը կը փոխադրուի, այն է ցարդ Մօրթաքիա կոչուածը:

Ինչպէս հայ, նոյնպէս եւ յոյն եւ լատին հաստատութիւնները ունին իրենց Մօրթաքիաները, ամենքն ալ երբեմն քաղքէն դուրս մասի մը մէջ: Ասոնք բնակելի դարձած են, սակայն 1837էն ի վեր ժանտախտը անհետացած ըլլալով՝ այդ կարգի նորոգ հաստատութիւններու պէտք չէ տեսնուած: 1893ի քոլերայի ատեն առժամեայ խրճիթներ շինուած են Հալքապունարի վերեւը եւ 1900ի ժանտախտին՝ աւելի հաստատուն պատսպարաններ այլուր, միշտ քաղքէն եւ ամէն բնակութենէ հեռու վայրեր:

Երբ 1765էն ի վեր վարակեալ տեղերէ խոյս տալու, մեկուսանալու, վարակեալներէ զգուշանալու սովորութիւնը կար, ինչո՞ւ կարծել թէ՝ մեր այսօրուան տեսած Մօրթաքիայէն զատ, որ այժմ կարօտ ընտանիքներու բնակավայր եղած է, ուրիշ չէ եղած: Այո՛, կար, եւ Ս. Լուսաւորչեան այժմու տեղն էր անիկա, ինչպէս ցոյց կու տան ժամանակին պայմանները, իրաց վիճակը եւ ականատեսներու վկայութիւնները: Ազգային հաստատութիւն մըն էր սա եւ ունէր առանձին հոգաբարձութիւն, որ կ'ընտրուէր ազգ. միւս պաշտօնեաներու ընտրութեան միջոցին, այսինքն մեծ պահքի մէջ եւ Լուսաւորչայ կիրակին, օրուան Առաջնորդը եկեղեցին ամէն աւուր պաշտօնի քարոզէն անմիջապէս ետք՝ պաշտօնապէս կը ծանուցանէր ընտրութիւնը, (տես Ա. Ց. Այվազեանի յօդուածը 5 սեպտեմբեր 1900 Արեւելք):

Գիտենք արդէն թէ համաճարակը ոչ միայն ամէն տարի չէր ծագեր, այլ բոլոր տարին ալ չէր շարունակուեր, իր տեւողութիւնը քանի մը ամիս էր միայն: Այսպէս, Ջէնսլէր ալ կ'ըսէ թէ մարտին սկիզբ կ'առնէ. ընդհանուր համոզում կայ թէ Այի–Եանի (աթէշ կէճէսի) տօնէն ետք կը սկսի նուազիլ: Իրօք ալ օգոստոսին կը դադրի հիւանդութիւնը, կը յարէ 1765ի ժանտախտի նկատմամբ խօսելով:

Արդ, այսպիսի պարագայ միջոցներուն, շատ հաւանական է որ այն յարկը կը յատկացուէր անտուն, անխնամ աղքատներու: Առանց իր դռները փակելու ամէն կարգի հիւանդներու առջեւ, գլխաւորաբար աղքատանոց անունը կը ստանայ, անուն մը՝ որ ըստ ինքեան յարկին բնութիւնը եւ ժամանակի կենցաղագիտութեան պայմանները կը բացատրէ: Սակայն յանձնաժողովը առանց ըմբռնելու այս կէտը, աղքատանոց եւ հիւանդանոց բառերը համանշանակ կ'ընդունի, առանց այդ անուանակոչութեանց շարժառիթները փնտռելու: Յանձնաժողովը յաճախ զանոնք իրարու հետ կը շփոթէ, կարծելով թէ պատահաւոր տրուած անուններ են միայն անոնք:

Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցի նախկին անունը աղքատանոց է եւ այս անունը այնքան սերտիւ պահուած էր, որ հասարակութեան մէջ մինչեւ 15–20 տարի առաջ ուրիշ անուն չէր տրուեր անոր, բայց միայն աղքատանոց: Այսօր իսկ յաճախ կը գործածուի այդ անունը ոչ միայն ժողովրդի բերանը, այլ եւ պաշտօնական գրութեանց մէջ այդ անունը կը տեսնենք: Այսպէս տեղեկագրի մէջ հրատարակուած 1801 թուականով եւ Մարտիրոս Արքեպիսկոպոսի կնքով պաշտօնագիրը «աղքատանոց» կը կոչէ զայն:

Եթէ 1801ի շինութեան յիշատակարանի մէջ (Տե՛ս տեղեկագրի 10րդ երեսը), հիւանդանոց ըսուած է, թողունք որ վաւերական կերպով յայտնի չէ թէ այդ յիշատակարանը ե՞րբ փորագրուած է, զի 1842ին վերաշինուած շէնքին մէկ յարկը կը գտնուի ըստ տեղեկագրի եւ անհաւանական չէ խորհիլ թէ 1801էն շատ յետոյ քանդակուած ըլլայ: Օրինակի համար, Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին շուրջ 50 տարի առաջ շինուած է հայ բարերարի մը ծախքով, բայց անոր մասին ո եւ իցէ յիշատակարան մը չկար, մինչեւ որ Մելքիսեդեկ Սրբազանին նախկին առաջնորդութեան օրով յիշատակարան մը դրուեցաւ: Կ'երեւի թէ հիները այնքան խուզարկու հետաքննութիւն չունէին, բայց ընդունելով իսկ թէ նոյն յիշատակարանը 1801ին կանգնուած ըլլայ, ուր հոն նշանակուած հիւանդանոց բառը դարձեալ մեր բառերը կը հաստատէ, որովհետեւ Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցը առաջին օրէն ժանտախտի հիւանդանոց եղած է, ապա բոլորովին աղքատանոցի վերածուած: Ժանտախտի նոր հիւանդանոց մը յատկացուած ատեն անոր հիւանդանոց անունը չէ փոխուած, վասն զի նախնական անունն է ան. միայն ոչ թէ ժանտախտէ վարակեալներու, այլ ամէն տեսակ հիւանդներու յատկացուած է: Վերջապէս պարագաներու բերմամբ՝ աղքատանոցը բուն իսկ հիւանդանոցի վերածուած է ներհակ յեղաշրջումով մը: Կ'երեւայ թէ ականատեսներէ մեր լսածները մասամբ Յանձնաժողովի ականջին ալ հասած են, բայց փոխանակ արդիւնաւոր աղբիւր մը ըլլալու, սխալման խորխորատը գլորած են զանոնք:

Արդարեւ տեղեկագիրը, կ'ըսէ. «Այս առաջին շրջանի միջոցին (1801—1842) պատահած երկու ժանտախտներու թուականին (1812 եւ 1837) հիւանդանոցի մէկ մասը ծառայած է իբր պատսպարան ժանտախտաւորներու, ինչպէս նաեւ 1845ի մեծ հրդեհին ժամանակ իբր առժամեայ բնակարան կարօտ հրկիզեալներու: Ա. Արշալոյս այսպէս կը գրէ այս մասին. «Քաղաքիս Ճմեռանոցը եւ Յունաց եւ Հայոց ժանտախտի համար եղած հիւանդանոցները բացին, որպէս զի թէ՛ յոյն եւ թէ՛ հայ տեղ չունեցողները հիմակուհիմայ երթան բնակին հոն, ուրանց կերակուր ալ կու տան:»

Ներուի մեզ ըսել թէ՝ այս մարդիկը այնքան բան չէ՛ն գիտեր եւ չէ՛ն կարդացած՝ որ ոչ Իզմիրը կը ճանչնան, ոչ քաղքի պայմաններուն տեղեակ են, ոչ ժանտախտի ինչ ըլլալը գիտեն, եւ ոչ համաճարակներու վրայ գաղափար ունին, ո՛չ պատմական ծանօթութիւն ունին եւ ոչ ալ կը հասկնան զարգացման եւ յառաջդիմական օրէնքները ու պայմանները:

Նախ՝ բոլորովին սխալ է թէ երկու անգամ ժանտախտ տեղի ունեցաւ քաղաքիս մէջ. ընդհակառակը, ինչպէս շատ տեղեր նոյնպէս եւ հոս, 1812էն զատ 1813ին եւ 1814ին, 500ի չափ Հայ մեռած են ժանտախտէ: 1815ին, 1816ին եւ 1817ին ալ ժանտախտ ծագած է, տակաւին դեռ զատ ալ կան, բայց հարկ չկայ յիշելու: Միայն սա ըսեմ թէ 75—80 տարեկան անձեր մէկէ աւելի անգամներ, ականատես եղած են անոր եւ 1837ի ժանտախտը վերջինը եղած է ինչպէս ըսուած է արդէն: Թողունք որ անկէ առաջ ալ քանի քանի անգամ պատահած է, ինչպէս ըսինք:

Խնդիրը քանի՛ անգամ ժանտախտ ծագած ըլլալը չէ, այլ ինչ որ կարեւոր է, մէկ սխալը աւելի ծանր սխալներ առաջ կը բերէ եւ պատմութիւնը բոլորովին անհիմն կ'ըլլայ:

Ինչպէս քիչ մը վերը ըսինք, 1765ին, ամէն մարդ սկսած էր զգուշանալ վարակեալ տեղերէ եւ վարակեալներէ: Նկատուած մը, երբ ամէն ոք փորձառու եղած եւ համաճարակին սոսկալի տարածումէն ահաբեկ, ոչ միայն տանէն դուրս չէր ելլեր, այլ դուրսէն բերուած ամէն առարկայ քացախի մէջ հանգստեցնելով միայն ներս կ'ընդունէր: Դուրսէն եկած կատու մը անպատճառ պիտի սպաննուէր վարակման զօրաւոր միջոց մը ըլլալու համար, ինչպէս եւ մուկը՝ ո՛ւր որ տեսնուէր: Եթէ պատահմամբ միջոցին մարդ դուրս ելլէր, ձեռքը գաւազան մը բռնած, ամէն կերպով կը զգուշանար որ եւ իցէ մէկուն դպչելու: Իսկ վարակեալ անձը անկարելի էր որ մնար իր ընտանիքին քով, անմիջապէս կու գային յատուկ պաշտօնեաներ, որոնք հին վարակեալներ էին՝ առողջացած: Այսպէս կը կարծուէր թէ մէյ մը բռնուողը ալ չի վարակուիր կարգ մը հիւանդութիւններու պէս: Վարակեալը բանի կը փոխադրէին, հակառակ ընտանիքին ողբին ու կոծին: Այդ պաշտօնեաները մօրթաճի կ'ըսուէին. անոնք կը խնամէին հիւանդը եւ եթէ վարակեալը մեռնէր, անոնցմէ զատ ոչ ոք կը մասնակցէր յուղարկաւորութեան: Նաեւ քահանայ մը կ'ընկերանար, որ ուրիշ յատկութեան համար ձեռնադրուած չէր ըլլար, բայց միայն երբեմն այդ պաշտօնին կոչուած եւ առանձնացած ըլլալուն համար. վերջին քահանան Տէր Յովհաննէս եղած է, Մէնեմէնցի. Մօրթաճի Տ. Յովհաննէս կը կոչուէր, ուրիշ Տէր Յովհաննէսներէ զանազանուելու համար:

Ուրեմն ինչպէս կարելի է կարծել թէ 1812 եւ 1837ին, հիւանդանոցին մէկ մասը ծառայած է իբր պատսպարան ժանտախտաւորներու: Զի հիւանդանոցին մէջ ամէնէն քիչ կը յարգուէին նախազգուշական առողջապահիկ կանոնները, որով համաճարակները ամէնէն աւելի հոն բոյն կը դնեն ու կը տարածուին:

Սա ալ յիշենք թէ հիւանդանոցը ոչ աւելորդ մասեր ունէր այդ թուականին, ո՛չ ալ ընդարձակ յարկեր: 1845ին, երբ հրկիզեալներու համար կը բացուի ան, հոն գտնուած յիմարները եւ անկարները, Պոլսոյ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը կը ղրկուին Ս. Պատրիարքին հրամանով: Ասոնք թուով վաթսուն, քաղքիս կառավարիչ Բէչիր էֆ.ի ծախքով նաւ կը դրուին:

Այն ատեն Հիւանդանոցին մէջ այլ եւ այլ կարգի հրկիզեալներ կը պատսպարուէին, որովհետեւ ամէն ոք առանց բնակարանի մնացած էր. ամբողջ Հայոց թաղէն միմիայն քանի մը տուներ ազատ էին հրդեհէն, ինչպէս եւ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցը:

Սակայն Իզմիրի մէջ հրատարակուող Ա. Արշալոյսի վերոյիշեալ տողերը Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին չեն վերաբերիր. ժանտախտի հիւանդանոցն է ան, մօրթաճիներուն են, որոնք յատկապէս ժանտախտի համար շինուած հիւանդանոցներ էին եւ Արշալոյս ալ բացայայտ կերպով մատնանիշ ըրած է զայն: Բայց տեղեկագրի յանձնաժողովը չէ կրցած զանազանել:

Իզմիր ԱՏՈՄ

Ծ. Խ.— Այս յօդուածին Ա. եւ Բ. մասերը հրատարակուած են Արեւելքի 4856 եւ 4858 թիւերով: Ինչ ինչ պատճառներով յարմար դատած էինք յետաձգել անոր շարունակութիւնը:

—Կը տեսնե՞ս սա տիկինը: Դժուար է երեւակայել ո՛րչափ երախտապարտ եմ անոր. բնաւ չպիտի կրնամ պարտքս վճարել:

—Բարերարուհի՞դ է:

—Ո՛չ, դերձակուհիս:

— 50 —

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Է

ՍԷՐ

Ռէժին աւելի մեղմաձայն ու հանդարտ շեշտով մը ըսաւ.

—Այդ մարդը պիտի դատապարտուի, պիտի անպատուուի: Այդպէս ուզած ենք եւ այդպէս պիտի ընենք: Մեր համոզումով, այդ դատապարտութիւնը անարդար բան մը չպիտի ըլլայ, որովհետեւ անիկա չէ գործած իրեն վերագրուած ոճիրը, բայց ուրիշ յանցանքով մը մեղապարտ է, որուն համար օրէնքը ո եւ է պատիժ չի սահմաներ:

—Միայն ձեր կողմէ տրուած է այդ որոշումը:

—Ո՛չ: Ընտանեկան դատարանի մը մէջ տրուեցաւ այդ որոշումը, երեւան հանուելէ յետոյ թշուառականին անմեղութիւնը: Այդ դատարանը բացարձակ մեծամասնութեամբ դատապարտեց զայն:

—Այդ դատարանը ո՛րոնք կը կազմէին:

—Կրնամ ձեզի յայտնել, որովհետեւ բանէ մը չեմ վախնար: Հայրս, որ կ'ուզէր վրէժխնդիր ըլլալ, մայրս, որ իր աղջիկը կ'ողբար, Կասպար, որ այնքան սիրած էր քոյրս, եւ կոյր, որ ամէնուն պատճառը եղած էր: Ինծի ալ կարծիք հարցուեցաւ եւ ես ալ վրէժխնդիր ըլլալու համամիտ գտնուեցայ:

Ը

ՄԻԽՍՆԵՐԸ

Ս. Էլէօթերի փողոցի տունը տխուր երեւոյթ մը զգեցած էր, մանաւանդ տխրող դէմ օդին պատճառաւ: Կասպար շատ քիչ անգամ կ'երթար հոն: Ռէժինի անունը բնաւ չէր տրուէր. մանկամարդ աղջիկը մեռնելէ աւելի բան մըն էր անոնց համար, քանի որ մեռեալներուն վրայ կը խօսուի երբեմն:

Ժէրօմ նոյն իսկ կը փորձէր չխորհիլ անոր վրայ: Բայց իր անդադրելի տխրութիւնը չէ՞ր պարզեր իր հոգեկան վիճակը: Գալով Մարիանի, անիկա չէր մոռցած իր աղջիկը, որովհետեւ ներողամիտ մօր մը սիրտը կը ներկայացնէր, որ չի կրնար երկար ատեն քէն պահել իր զաւկին դէմ:

Ռէժինի արտաքսումէն յետոյ, Ժէրօմ խօսք առած էր կնոջմէն ո եւ է փորձ չընել Ռէժինը տեսնելու: Մարիան խոստացած էր, իր ամուսինը սիրելուն, յարգելուն եւ քիչ մըն ալ անկէ վախնալուն համար: Բայց երբ տասնըհինգ օր անցան այդ խոստման վրայ, Մարիանի այնպէս թուեցաւ թէ տարիներ սահած էին, Ռէժինը վերջին անգամ տեսնելէն ի վեր:

Իրաւ, Ռէժին յանցաւոր էր, բայց չէ՞ մի որ իրենց զաւակն էր:

Մարիան սկսաւ պատրուակներ գտնել դուրս ելլելու համար: Երբեմն, իրիկուան ուշ ատեն, դուրս կ'ելլէր եւ Շաթօտէօն ու Վիքթոր–Մասէ փողոցներու շրջակայքը կ'ուղղուէր: Այդ տեղուանքը բազմաթիւ վաճառատուններ կային, ուր ամէն բան կը ծախէին: Մարիան, որ իր կեանքին մէջ ֆանթէզի առարկաներ չէր գնած, հիմա ամէն տեսակ մանր առարկաներ գնելով տուն կը տանէր: Ու երբ Ժէրօմ կը հարցնէր թէ ուրկէ գնած էր այդ առարկաները, կը սուտէր, պատասխանելով թէ Շաթօտէօն եւ Վիքթոր–Մասէ փողոցներէն աւելի հեռու գտնուած վաճառատուններէն գնած էր:

Ժէրօմ չափազանց մտազբաղ, ո եւ է դիտողութիւն չէր ըներ: Մարիան երբ տիկին Լըբրէնի աշխատանոցին առջեւէն կ'անցնէր, բուռն բղձանք մը կ'ունենար վեր ելլելու եւ աղջիկը տեսնելու, սիրտին վրայ սեղմելով զայն: Յաճախ կանգ կ'առնէր դիմացի մայթին վրայ ու աշխատանոցին պատուհանները կը դիտէր, այն յոյսով թէ Ռէժին պատուհանին առջեւ պիտի երեւար: Սակայն խեղճ կինը չէր յաջողեր տեսնել զայն: Մերթ վարագոյրի մը ծայրը մէկդի կ'առնուէր եւ սիրուն գլուխ մը ակնարկ մը կ'ուղղէր դէպի փողոց: Իսկոյն վարագոյրը վար կ'իյնէր, որովհետեւ հոն աշխատող մանկամարդ աղջիկներուն խստիւ արգիլուած էր պատուհանէն դուրս նայիլ: Օրինազանցները կը պատժուէին դրամական տուգանքով ու կշտամբանքներով:

Վիքթոր–Մասէ փողոցին մէջ ալ Մարիան չկրցաւ տեսնել իր աղջիկը: Վերջապէս բաւական օրեր անցնելէ յետոյ, իրիկուն մը, Մարիան նշմարեց իր աղջիկը, որ հեռուէն կու գար: Սիրտը ուժգնօրէն կը տրոփէր. տախտակեայ պատի մը կրթնիլ, վար չիյնալու համար զգուշալից:

Երբ Մարիան տուն դարձաւ, իր դէմքը այնքան կերպարանափոխուած էր որ Ժէրօմի ուշադրութիւնը գրաւեց: Այս վերջինը երկարօրէն դիտեց իր կինը ու ո եւ է դիտողութիւն չըրաւ: Այսպէս, օրերը յաջորդեցին իրարու եւ օր մը Մարիան դէմ առ դէմ եկաւ իր աղջկան, որ մօրը թեւերուն մէջ նետուելով, գոչեց.

—Ա՜հ մայրիկ, ա՜հ մայրիկ:

Ռէժին ուզեց իր հետ տանիլ մայրը, բայց անիկա դիմադրեց, Ժէրօմէն վախնալով:

—Եկո՛ւր մայրիկ, կ'աղաչեմ եկո՛ւր:

Վիքթոր–Մասէ փողոցին մէջ, Ռէժինի բնակած տան առջեւ կը գտնուէին, Մարիան շուրջը դիտեց եւ ըսաւ.

—Ո՛չ, ո՛չ, կը վախնամ:

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վաննովսքի զօրավարը.— Պաշտօնանկութիւն.— Ֆինլանտիոյ նոր նախարարը.— Զինուորական բարձրագոյն խորհուրդը.— Ներքին գործոց նոր նախարարը.— Վարշաւիոյ մէջ:

Պերլին, 23 ապրիլ.— Առաւօտեան լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Վաննովսքի զօրավարը կրթական նախարարութենէն պաշտօնանկ եղեր է չորսմ օրը: Սինոդին պրոկուրոր Գ. Բոպետոնոսծեվի թախանձանքին վրայ, մերժուեր է Վաննովսքի զօրավարին ծրագիրը երկրորդական վարժարաններու ուսմանց ծրագրին համար:

Պետերսպուրկ.— Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ պետական խորհրդական Գ. Օէրսթրէմ Ֆինլանտիոյ նախարար կարգուած է: Էնվալիտ Ռիւս ալ կը ծանուցանէ թէ Վարշաւիոյ զինուորական ընդհանուր հրամանատար Չերթքով զօրավարը եւ Ֆինլանտիոյ զինուորական ընդհանուր հրամանատարի ու կուսակալի օգնական Շիբով զօրավարը անդամ կարգուեր են պատերազմական նախարարութեան զինուորական բարձրագոյն խորհուրդին:

—Տ. տը Բլէհվէ, Ներքին գործոց նոր նախարարը, իր պաշտօնին ձեռնարկելուն առթիւ, համառօտ բանախօսութիւն մը արտասանեց նոյն պաշտօնատանը դիւանապետներուն: Գ. տը Բլէհվէ ի մէջ այլոց սա յայտարարութիւնը ըրաւ, որ ընդհանուր համակրութեան արժանացաւ.— «Ներկայ պարագաներուն սաստ բերած կացութիւնը ոչ թէ խօսք կը պահանջէ, այլ գործ: Մեր հայրենիքին պաշտամունքին մէջ կը հրաւիրեմ զձեզ աշխատիլ համրաբար, խոհական եւ բարերար գործի մը որ ուղղամիտ ու լաւամիտ գործակցութիւն մը կը պահանջէ:»

Վիեննա.— Աւստրիական թերթերը ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն Վաննովսքի զօրավարին հրաժարելուն վրայ:

—Վարշաւիայէն կը հեռագրեն թէ այդ քաղաքին գերմանական բոլոր ընկերակցութիւնները եւ լեհական ընկերութիւնները Պետերսպուրկէն հրաման ստացեր են միայն ռուս լեզուն գործածել հանրային ու մասնաւոր գումարումներու մէջ:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Շթայն Եւրոպա կ'ուղեւորի.— Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ.— Պոէրներուն անկախութիւնը.— Պոէրներու նոր հանրապետութիւն մը.— Անգլիոյ նոր առաջարկութիւնները եւ մտադրութիւնները.— Ամսթէրտամի մէջ.— Պատերազմին ծախքը:

Լոնտոն, 24 ապրիլ.— Այս իրիկուն զրոյց մը ելաւ թէ Շթայն նախագահը, փոխանակ Բրէթորիայէն իր զօրախումբերուն քով երթալու, միւս պատուիրակներուն եւ Լորտ Քիչնըրի հետ համախորհուրդ, Եւրոպա ուղեւորեր է Գ. Քրիւկէրի հետ խորհրդակցելու: Նաեւ բաղդներ ալ կան թէ Գ. Շթայն այս միջոցիս ծովի վրայ է, սակայն Լոնտոնի իրազեկ շրջանակներուն մէջ հաւատ չեն ընծայեր այդ լուրին:

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Գ. Տիլլըն հարցուց պատերազմական նախարարին թէ տրամադի՞ր է ետ առնել իր այն որոշումը՝ որով չուզեր զինադադար կնքել մինչեւ որ ճշդուին հաշտութեան պայմանները: Գ. Պրոտրիք մերժողական պատասխան տուաւ:

—Անգլիոյ Թղթատարական նախարարը, այս իրիկուն, բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ թէ Լուի Պոթա տեղեկութիւն հաղորդեր է Պոէրներուն թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը բնաւ պիտի չճանչնայ անոնց անկախութիւնը:

Նիւ-Եորք.— Գ. Քրիւկէրի քարտուղարին օգնական Հայերէր տեղակալը, Մ. Նահանգներու մէջ պոէրական գործակալ Գ. Բիրըրի նամակ մը ուղղելով յայտարարեր է թէ պոէրական նոր հանրապետութիւն մը պիտի հաստատուի Լանկէնպուրկի երկրին մէջ, Ափրիկէի հարաւային արեւմտեան կողմը, գերմանական գաղթավայրին եւ արեւմտեան Ափրիկէի բորթուկեզ գաղթավայրերուն միջեւ: Պատերազմին սկիզբէն ի վեր Պոէրներուն թիւը շատցած է այդ երկրին մէջ: Կ'ըսուի թէ անհաշտ Պոէրները նոյն տեղը պիտի գաղթեն, երբ հաշտութիւնը կնքուի:

—Զրոյցի մը նայելով Անգլիոյ կառավարութիւնը Շթայնի, Լուի Պոթայի ու Տէվէթի խոստացեր է հարաւային Ափրիկէի գործադիր նոր խորհուրդին անդամ կարգել զանոնք, եթէ հաշտութիւնը կնքուի:

—Զինուորական շրջանակի մը մէջ կ'ըսուի թէ Լորտ Քիչնըր, երկու ամիս առաջ, իր ապայակոյտին բարձրաստիճան սպաներէն մէկին յայտարարեր է թէ ինք եթէ Պոէրներուն գլուխը գտնուած ըլլար, տակաւին չորս տարի պիտի կրնար շարունակել պատերազմը:

—Լոնտոնի պոէրական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը անկարող ըլլալով պատերազմը աւարտել մինչեւ Էտուարդ Է.ի թագադրութեան թուականը, բանակցութեանց պիտի ձեռնարկէ ու զանոնք պիտի երկարէ մինչեւ յունիսի վերջը: Այդ կերպով անգլիական ժողովուրդը հաշտութեան անխուսափելի յոյսով մը պիտի օրօրուի մինչեւ ատեն որ հարկ դատէ Անգլիոյ կառավարութիւնը:

Ամսթէրտամ.— Գ. Քրիւկէրի շրջանակներուն մէջ կը հերքուի անգլիական լրագիրներուն այն լուրը թէ Եւրոպա գտնուող պոէր պատուիրակները խանգարեր են հաշտութեան բանակցութիւնները եւ միւս կողմէ ալ կարգ մը առաջարկութիւններ ըրած ըլլան Հոլանտայի նախարարապետ տոքթ. Քայբէրի ու Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Գ. Տէլքասէի: Գ. Քրիւկէրի բարեկամները կ'ըսեն թէ կացութիւնը չէ փոխուած, թէ պոէր պատուիրակները կատարելապէս տեղեակ են հարաւային Ափրիկէի մէջ պատահածներուն, եւ թէ պատերազմի դաշտէն առնուած վերջին լուրերը հաւանական չեն ընծայեր հաշտութեան մօտաւոր կնքում մը:

Լոնտոն.— Ուէսթմինսթըր կազէթ սապէս կը հաշուէ Թրանսվալի պատերազմին համար Անգլիոյ կառավարութեան ըրած ծախքը.— Պատերազմի սկիզբէն, 12 հոկտեմբեր 1899, մինչեւ 1 յունուար 1900՝ 23,217,000 անգլիական ոսկի, 1900էն 1901՝ 65,120,000 եւ 1901էն 1902՝ 71,037,000: Ներկայ տարուան ծախքն ալ ենթադրուած է 63,700,000. ընդհանուր գումար 223,074,000: Այդ գումարէն 70,087,000ը վճարուած է նոր տուրքերով:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խուզարկութիւն Քանթոնի մէջ.— Վեց հոգի ձերբակալուած.— Թուղթեր գրաւուած.— Ռուսերը Մանճուրիոյ մէջ:

Հոնկ-Քոնկ, 22 ապրիլ.— Քանթոնի տեղական իշխանութիւնները, երէկ, քաղաքին արեւմտեան կողմը գտնուած տունի մը մէջ խուզարկութիւն կատարեցին: Վեց հոգի ձերբակալեցին, որոնց քովէն գտնուեցան՝ ըմբոստներու պետին ստորագրութիւնը կրող թուղթեր՝ Քանթոնի մէջ Մանչու ցեղին պաշտօնեաներուն դէմ: Այդ անձերը Քանթոն գացած էին զէնք ու պաշար գնելու:

—Հինգ հարիւր Չինացիներ, զոյքերով ու զէնքերով, երէկ, Քանթոնէն ճամբայ ելան դէպ ի Վան-Չէու:

Պետերսպուրկ.— Բորժ-Վէտոմօսթէն առնուած հեռագրի մը նայելով, Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութեան վերաբերեալ չոգենաւ մը Ինքօւ ուղեւորեր է Լիաւ-Հոյի ջուրերուն մէջ չինական նաւերը պաշտպանելու Զանհուզներուն դէմ:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ուաշինկթընի անգլիական նաւային կցորդը.— Զափազանց հետաքրքրութիւն:

Ուաշինկթըն, 22 ապրիլ.— Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը բողոքագիր մը պիտի ուղղէ Անգլիոյ դեսպանին, նոյն դեսպանատան նաւային կցորդ Պէկէյ հարիւրապետին դէմ որ քննութեան մը ձեռնարկեր է Ֆիլատելֆիայի մէջ Ատլանտեանի ծովեզերքներու ամրութեանց մասին, ինչ որ հակառակ է օտար զինուորական կցորդներու համար ընդունուած սովորութեանց: Քանի մը ամիս առաջ Պէկէյ գնդապետին համար Մ. Նահանգաց ծովային նախարար Գ. Լոնկ ալ բողոքեց, յայտարարելով որ Անգլիոյ նաւային կցորդը մեծ փութկոտութիւն մը ցոյց տուած է մանրամասն տեղեկութիւններ քաղել ուղղելով ամերիկեան մարտանաւերու սպառազինութեան եւ անոնց շինութեան համար գործածուած բարուքներու մասին: Այդ անգամուն աչք գոցուեցաւ, բայց այսօր կը կարծուի թէ Ուաշինկթընի անգլիական դեսպանին միջոցաւ պիտի պահանջուի որ Պէկէյ հարիւրապետը հոս կանչուի:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Զուիցերիոյ Երեսփ. Ժողովը.— Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ վէճը.— Դաշնակցային խորհուրդը:

Պեռն, 22 ապրիլ.— Զուիցերիոյ Երեսփ. Ժողովը լսեց տեղեկագիրը այն յանձնաժողովին՝ որուն յանձնուած էր դաշնակցային խորհուրդին տեղեկագիրը՝ Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ դիւանագիտական միջադէպին համար: Տեղեկագիր Գ. Պրողի, հիմնուելով արդէն հրատարակուած պաշտօնագիրներուն վրայ, մանրամասնօրէն պարզեց ծագած վէճը, ինչպէս նաեւ իր իրաւաբանական տեսութիւնները: Յանձնաժողովին տեղեկագիրը, պախարակելով համընդէմ Իտալիոյ դէմ եղած լրագրական հրատարակութիւնները, կ'ըսէ թէ դաշնակցային խորհուրդը չէր կրնար բռնաբարել օրէնքները, ինչպէս Պեռնի իտալական դեսպան Գ. Սիլվեսթրէլլի անիրաւաբար պահանջեց՝ անհրաժեշտ եղանակով մը: Յանձնաժողովին տեղեկագիրը կը յաւելու թէ Իտալիա պարտաւոր էր, ընդհակառակը, կանոնաւոր բողոք մը տալ, ինչպէս կը պահանջէր դաշնակցային խորհուրդը, ցաւ կը յայտնէ դրացի, բարեկամական կերպով կապուած եւ իրենց փոխադարձ շահերովը իրարու աւելի մօտ եղող երկու երկիրներու միջեւ վէճ ծագելուն համար. յոյս կը յայտնէ թէ այդ միջադէպը ծանր չփոթութեանց պատճառ պիտի չըլլայ եւ շուտով գոհացուցիչ լուծում մը պիտի ստանայ: Ժողովը խորին լռութեամբ ունկնդրեց այդ տեղեկագրին ընթերցմանը: Երեսփոխաններէն եւ ոչ մէկը խօսք ուզեց: Ժողովը սա որոշումը քուէարկեց միաձայնութեամբ.

«Զուիցերիական դաշնակցութեան դաշնակցային ժողովը, լսելով դաշնակցային խորհուրդին տեղեկագիրը՝ Զուիցերիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ ծագած դիւանագիտական միջադէպին համար, կ'ընդունի դաշնակցային խորհուրդին յայտարարութիւնները եւ կը հաւանի անոր ընթացքին այդ գործին մէջ:»

—Պեռնի քաղաքական շրջանակներուն մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Իտալիոյ եւ Զուիցերիոյ վէճը պիտի կարգադրուի երկու երկիրներուն դեսպաններուն փոխանակութեամբը: Կ'ըսուի նաեւ թէ Ուաշինկթընի զուիցերիական դեսպան Գ. Բիւսսա պիտի յաջորդէ Գ. Քարլինի՝ իբրեւ Հռոմի դեսպան:

ՊՈՂՊԱՏԻ ՍԻՆՏԻՔԱՆ

Նոր կազմակերպութիւն մը.— Շահագործման ընդարձակում:

Նիւ-Եորք, 22 ապրիլ.— Ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, պողպատի նոր սէնտիքան պիտի վերակազմուի այս տարի. զայն կազմող զանազան ընկերութեանց անունները պիտի ջնջուին: Սէնտիքան այն տեսակ կազմակերպութիւն մը պիտի ունենայ որ թէ՛ ինք պիտի շինէ եւ թէ ուղղակի պիտի շահագործէ իր արտադրութիւնները: Ինչպէս յայտնի է, սէնտիքան իր հիմնարկման վիճակին մէջ զուտ սեփականատիրական հանգամանք մը ունի: Ընկերութեան նախագահ Գ. Շուապ ընդհանուր տնօրէնը պիտի ըլլայ բոլոր գործատուններուն, երկաթուղիներուն եւ հանքերուն, ածուխի եւ այլոց մթերանոցներուն: Ընկերութեան հիմնական պաշտօնեաները պիտի շարունակեն իրենց ծառայութիւնը, ինչպէս նաեւ վարչական խորհուրդը ու գործադիր ժողովը: Նոր կազմակերպութիւնը պիտի կատարուի յուլիս 1ին:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ազգայնականները.— Տրէյֆիւսի գործը.— Կալիֆէ զօրավարը:

Բարիզ, 23 ապրիլ.— Ֆրանսայի ազգայնական կուսակցութիւնը, ընտրական պայքարին առթիւ, կը ջանայ նորէն երեւան հանել Տրէյֆիւսի խնդիրը: Կը յայտարարէ թէ նախարարապետ Գ. Վալտէք-Ռուսօ ուզեր է որ Տրէյֆիւս քաղաքային դատարանի մը առջեւ դատուի, բայց զօրավար Կալիֆէ, այն ատենի պատերազմական նախարարը, ընդդէմ եղեր է: Արդ, Կալիֆէ զօրավարը, նամակ մը ուղղելով Տէմփին, կը յայտարարէ թէ մինչեւ իր պաշտօնէ քաշուիլը թուականը միշտ համերաշխ գտնուած է Վալտէք-Ռուսոյի դահլիճին հետ եւ թէ այդ խնդրին մասին ալ անհամաձայնութիւն մը բնաւ չէ ունեցած:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թագադրութեան հանդէսը.— Ընդհանուր ներում.— Հրեաները.— Լորտ Զարլս Պէրէսֆորտ.— Լոնտոնի հրդեհը:

Լոնտոն, 22 ապրիլ.— Անգլիոյ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Էտուարդ թագաւորը որոշեր է իր թագադրութեան առթիւ ներում շնորհել բանտարկեալներու: Երկու տարիէն վար դատապարտուած զինուորական բոլոր բանտարկեալները ներման պիտի արժանանան: Նոյն լրագիրները կ'ըսեն թէ թագադրութեան հանդէսին առթիւ աղքատներուն տրուելիք ճաշերուն համար ալ դժուարութիւն մը ծագեր է: Հացկերոյթին մասնակցելիք անձերու շատերը, Լոնտոնի արեւելեան թաղէն, Հրեայ են: Սեղանը շաբաթ օրուան համար որոշուած է, որով անոնց շատերը պիտի չկրնան ներկայ գտնուիլ: Քաղաքապետութեան խորհուրդին անդամներէն ոմանք աղերսագիր մը մատուցեր են թագաւորին, խնդրելով որ հացկերոյթին թուականը փոխուի:

—Ծովակալ Լորտ Զարլս Պէրէսֆորտ հաւանեցաւ երեսփոխանական ընտրելի ըլլալ, քիչ ատենէն Ուլուիչի մէջ կատարուելիք ընտրութեանց առթիւ:

—Անցեալ գիշեր, Լոնտոնի կեդրոնին մէջ, Թղթատարական կեդրոնական դրասենեակին մէջ ծագած հրդեհը, որ քանի մը կարեւոր շէնքեր մոխիր դարձուց, կարծուածէն շատ աւելի ծանր հետեւանք մը ունեցաւ: Վնասները խիստ մեծ են, թէեւ բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չկայ: Կորուստին չափը անկարելի է սահմանել, նոյն իսկ մօտաւոր հաշուով մը. մինչեւ երկու միլիոն անգլիական ոսկի հաշուողներ կան, բայց այդ ենթադրութիւնը ճիշդ հիման մը վրայ եղած չէ: Հրդեհին վայրը հաւաքուած էր ժողովրդեան ահագին բազմութիւն մը. չորս հարիւր ոստիկաններ հազիւ կրնային բազմութիւնը պահպանել: Այդ բազմութեան մէջ կային նաեւ հեծելանիւ հեծած շատ մը անձեր որոնք անդադար արգելք կ'ըլլային: Հրդեհին ճիշդ մօտը գտնուող Մանչէսթըր Օթէլի բնակիչները խոհեմութիւն համարեցին զոյքերնին հաւաքել եւ դուրս ելլել, բայց գերմարդկային ճիգեր ըրին փողոցին մէջ ճամբայ բանալու համար: Երեք հարիւրէ աւելի ջրհանիկներ, քառասունի չափ ջրհաններով, աշխատեցան հրդեհը մարելու:

ՓԻԼԻՓՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ

Ամերիկեան ջոկատի մը կրած յարձակումը.— Նոր ըմբոստութեան երկիւղներ.— Զօրավար Չէֆիի ղրկուած հրամանը:

Մանիլլայէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ամերիկեան փոքր ջոկատ մը, որ Մինտանայի մէջ ջուր փնտռելու գացած էր, Մաւրիտանացիներու կողմէ յարձակման կրեր է: Ամերիկեան զօրքեր օգնութեան հասեր են մէկ թնդանօթով եւ ազատեր են ջոկատը: Մաւրիտանացիներուն ունեցած կորուստն է եօթը մեռեալ: Կղզիին ամէն գիւղերուն մէջ դրօշակ պարզուած է, որ կը նշանակէ թէ բնիկները պայքար պիտի մղեն միշտ: Հակառակ փիլիփպինեանցի պետերուն վերջին անձնատուութեանց, երկրորդ ըմբոստութիւն մը ծագելու վախ կայ, որ առաջինէն աւելի դժուարութիւններ ու զոհողութիւններ պիտի պատճառէ: Կղզիին խաղաղեցումը շատ հեռու կ'երեւայ դեռ: Նախագահ Ռուզվելթ, պատերազմական նախարարին եւ ծովակալութեան ընդհանուր պետին միջեւ եղած խորհրդակցութեան մը հետեւանքով, զօրավար Չէֆիի հրաման ղրկուեցաւ ազդուօրէն առաջ տանիլ Մինտանայի Մաւրիտանացիներուն դէմ սկսուած կռիւը:

ՔՈՒԲԱ

Քուպայի նախագահին Հավանա ժամանումը.— Ընդունելութիւններ.— Նախագահին յայտարարութիւնը.— Ամերիկեան զօրքերու հեռացումը.— Բանտէ արձակում:

Քուպայի նախագահ Գ. Էսթրատա Բալմա Հավանա հասեր է Մ. Նահանգներէն: Խանդավառ ընդունելութիւն մը գտեր է ժողովրդեան կողմէ: Քաղաքապետական խորհուրդին մէջ կատարուած ընդունելութեան մը ատեն նախագահը խնդրեր է քաղաքապետական խորհրդականներէն իրենց աշխատակցութիւնը չխնայել իր ծրագիրներուն գործադրութեան համար: Ճոխ հացկերոյթ մը տրուեր է, ուր ներբողուեր է սպանիական զօրքին քաջութիւնն ու հաւատարմութիւնը: Նախագահ Բալմա յայտարարեր է թէ սպանիական տարրը անհրաժեշտ տարր մըն է հանրապետութեան բարգաւաճման համար: Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Գ. Ռութ ալ շաբաթէ մը ի վեր Հավանա կը գտնուի, ամերիկեան զօրքերը կղզին պարպելու գործողութեանց վրայ հսկելու համար:

—Գ. Ռաթպօն, որ Քուպայի թղթատարական վարչութեան մէջ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար, վեց տարուան բանտարկութեան եւ 35,000 տոլար տուգանքի դատապարտուած էր, այսօր արձակուեցաւ առանց որ եւ է պայմանի:

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Խորհրդարանին մէջ.— Վարկի քուէարկում մը Բրակա քաղաքին համար.— Բանախօսութիւն:

Վիեննա, 23 ապրիլ.— Խորհրդարանը 83 ձայնի բացարձակ մեծամասնութեամբ, քուէարկեց ելմտացոյցին մէջ նշանակուած 16 միլիոնի վարկը, որ յատկացուած է Բրակա քաղաքը առողջապահիկ պայմաններու մէջ դնելու համար: Կը հաւաստուի թէ առնիա այն պայմաններէն մէկն էր, զորս Չեխերը անցեալ տարի առաջարկեցին կառավարութեան, իրենց խափանարար ցոյցերէն ետ կենալու համար: Վիճաբանութեան միջոցին, յառաջդիմական գերման Գ. Շէօքէր Բրակա քաղաքը մեղադրեց իր դրամը մսխած ըլլալուն համար՝ չեխական պրոպականտ ընելու նպատակաւ, փոխանակ հանրօգուտ շինութիւններ կատարելու: «Քաղաք մը, որ, ըստ բանախօսին, առատաձեռնութեամբ կը վճարէ Բարիզ ուղեւորող Չեխերու ճամբորդութեան եւ միւս այն քաղաքներուն ծախքերը, որոնք ֆրանքօ-չեխ վերջին ցոյցերուն յառաջացուցին, այդպիսի քաղաք մը կրնայ իր փողոցներուն ջուրի ճամբաները յարդարել եւ խմելու ջրի խողովակներ հաստատել, առանց պետութեան աջակցութիւնը խնդրելու:» Հակառակ այս դիտողութեանց, վարկը քուէարկուեցաւ, ինչ որ բաւական մը կը նպաստէ խորհրդարանական կացութեան համար: Պէտք է ըսել որ Գ. Քէրպէր, վարկին քուէարկումէն առաջ, տեսակցութիւն մը ունեցած էր ժողովրդական պետերուն հետ եւ համաձայն գտնուած էր անոնց տնտեսական պահանջներուն, զորս յայտնած էին վերջերս:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Սպանիոյ պանքային ծրագիրը.— Խորհրդարանին մէջ.— Քուպայի ինքնօրինութեան ճանաչումը.— Լրագրի մը կարծիքը:

Սպանիոյ պանքային վերաբերեալ ծրագիրը կը շարունակէ հանրային ուշադրութիւնը գրաւել: Պանքային բաժնեթուղթերը կը բարձրանան եւ փոխանակագինը կը շարունակէ վար իջնել: Բաժնետէրները շատ դժգոհ կ'երեւան խորհրդարանական յանձնաժողովէն: Կառավարութեան ծրագիրը աւելի նպաստաւոր կը նկատեն պանքային համար: Քանի մը բարեփոխման առաջարկներ ներկայացուեցան խորհրդարանին, բայց որ եւ է առաջարկ չմատուցուեցաւ, որովհետեւ պահպանողականները բուռն ընդդիմութիւն մը պիտի ընէին:

—Խորհրդարանին մէջ, հանրապետական երեսփոխան Գ. Լէրու խստիւ պախարակեց այն սպաները, որոնք պատժած էին այն զինուորը, որ չէր ուզած ծնրադրել պատարագի ատեն, ըսելով թէ բողոքական էր: Դատական նախարարը պատասխանեց թէ այդ զինուորը պատժուած էր իր պետերուն անհնազանդ գտնուած ըլլալուն համար եւ ոչ թէ իր կրօնական դաւանանքներուն պատճառաւ:

—Էբոքա լրագիրը սպանիական կառավարութիւնը կը հրաւիրէ որպէս զի առաջին անգամ ինք ճանչնայ Քուպայի նոր հանրապետական կառավարութիւնը: Այդ ճանաչումը, կ'ըսէ լրագիրը, իր արդարացումը կը գտնէ քաղաքական բարձր նկատառումներու եւ Քուպայի մէջ բնակող բազմաթիւ Սպանիացիներուն պատճառաւ, որոնք կարեւոր շահեր ունին հոն: Քուպայի կորուստը այնպիսի իրողութիւն մըն է, որուն առջեւ պէտք է խոնարհի Սպանիա: Էբոքա կը յարէ թէ արտաքին գործոց նախարարը համամիտ է այդ կարծիքին:

—Երիտասարդ Թագաւորը ստորագրեց նախարարներու կողմէ խնամակալ թագուհիին ներկայացուած թուղթերը: Ալֆոնս ԺԳ., յառաջիկայ հինգշաբթի, առաջին անգամ ըլլալով՝ ներկայ պիտի գտնուի նախարարաց խորհուրդին:

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 ապրիլ.— Քէյփթաունէն կը հեռագրեն թէ հաշտութեան մասին Պոէրներու զգացումներուն իրազեկ անձեր կ'ըսեն թէ պատերազմիկ Պոէրները պիտի համակերպին եթէ պետերը ընդունին Անգլիոյ կառավարութեան առաջարկութիւնները, վասն զի Պոէրներուն ստուար մեծամասնութիւնը չուզեր ձմեռուան եղանակին մէջ պատերազմիլ:

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Եւրոպա գտնուող պոէր պատուիրակները կը հերքեն այն լուրը թէ Լանկէնպուրկի մէջ նոր հանրապետութիւն մը հաստատելու մտադիր եղած ըլլան:

ՍՈՖԻԱ.— Սոպրանիէն պիտի գումարուի մայիս 5ին:

—Պուլկարիոյ նախարարապետ Գ. Տանէվ եւ ելմտական նախարար Գ. Սարաֆով, այս իրիկուն, Բարիզ պիտի ուղեւորին՝ նոր փոխառութեան հիմերը սահմանելու եւ անոր վերաբերեալ պայմանադրութիւնը կնքելու. այս վերջինը Սոպրանիէին պիտի ներկայացուի յառաջիկայ նստաշրջանին: Կնքուելիք փոխառութիւնը հարիւր միլիոն ֆր. է, ո՛չ թէ ծխախոտի մենավաճառով, այլ ծխախոտի տուրքով եւ ուրիշ հասոյթներով երաշխաւորուած, որուն համար պահանջատէրերու սէնտիքային ներկայացուցիչները պիտի կրնան մինչեւ մէկ աստիճան քոնթրոլ կատարելու իրաւունքը վայելել: Այդ սէնտիքային մէջ նաեւ ներկայացուցիչներ պիտի ունենան նախորդ փոխառութեան մասնակցող պանքերուն ներկայացուցիչները՝ այսինքն ֆրանսական, աւստրիական ու գերմանական դրամատուներ. նաեւ Ռուսիոյ կայսերական պանքը որ նոր փոխառութեան պարտատոմսերէն տասը միլիոն չափ պիտի գնէ: Պուլկար կառավարութիւնը կը յուսայ, այդ փոխառութիւնը, առանց ծխախոտի մենավաճառին կատարելով, զօրացնել իր դիրքը Սոպրանիէի մէջ:

ՊԵՐԼԻՆ.— Պետերսպուրկէն առնուած մասնաւոր լուրերու նայելով, Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Գ. տը Բլէհվէ մօտերս Բոլթավայի ու Խարքովի նահանգները պիտի այցելէ՝ գիւղացիներուն կացութիւնները քննելու:

ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ.— Վիլհէլմ կայսրը հոս հասաւ, Պատէնի մեծ դուքսին գահակալութեան յիսնամեակի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու: Կէսօրին տրուած հացկերոյթի մը ատեն մեծ դուքսը բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենացը: Վիլհէլմ Բ. պատասխանեց սիրալիր խօսքերով, եւ յայտարարեց թէ մեծ դուքսը տիպարն է առանց եսասիրութեան պարտականութեան կատարման:

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Յոսէֆ կայսրը Աւստրիոյ նաւատորմին ծովակալի աստիճանը տուաւ Պրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին:

ԼՈՆՏՈՆ.— Առողջապահական վերջին տեղեկագիրները կը ծանուցանեն թէ Հնդկաստանի մէջ շաբաթը 14,000 հոգի զոհ կ'երթան ժանտախտին:

—Անգլիոյ եւ Չինաց կառավարութիւնները, մօտերս, համաձայնութեան գիր մը պիտի ստորագրեն, որով Թիէն-Ցինի երկաթուղին Չինաց պիտի տրուի:

ԲԱՐԻԶ.— Վաղը, Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին ընդհանուր ընտրութեան օրը ըլլալով, այսօր մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր: Վաղը մասնաւոր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին բարեկարգութեան պահպանման համար:

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Մեծ հրդեհ մը մոխիր դարձուց գործարան մը: Եղած վնասը ութ միլիոն ֆր. է:

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ թագաւորը ու թագուհին, յուլիսին, Լիվատիա երթալով այցելութիւն պիտի տան Ռուսիոյ կայսեր:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 ապրիլ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարար Գ. Պրոտրիք բանախօսութեան մը միջոցին ըսաւ.— «Կարելի է որ հաշտութիւնը մօտ ըլլայ: Հիմակուհիմա Անգլիա միշտ զինուոր եւ ռազմական իրեղէններ կը ղրկէ Հարաւային Ափրիկէ, որպէս զի կարենայ պատերազմը շարունակել մէկ տարի եւ եթէ պէտք ըլլայ երկու տարի:»

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփոխանական ընտրութեանց քուէարկութիւնները ամէն կողմ փակուեցան եւ քուէհամարները սկսան: Մեծ յուզում կը տիրէ, սակայն մինչեւ հիմա ոչ եւ է դէպք չպատահեցաւ: Նահանգներուն մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ: Բարիզի մէջ ընտրուեցան ազգայնական հականախարարական Գրիւնա ընդդէմ նախարարական կուսակցութեան Գ. Պէրթըլոյի, պահպանողական հականախարարական Գ. Բրուլ՝ նախարարական Գ. Սոլիէնի դէմ եւ ազգայնական հականախարարական Գ. Սիւրլըմ՝ նախարարական Գ. Մոլըրէօրի դէմ: Գ. Պրիսոնի եւ ազգայնական Գ. Թուրնատի միջեւ համեմատական ընտրութիւն պիտի կատարուի: Միւս ընտրելիները որոնց գլուխը կը գտնուի Ռոշֆոր, հականախարարական են:

—Բարիզի ընտրութեանց արդիւնքն է հետեւեալը.— Պահպանողական հականախարարական Գ. Պինոէ ընտրուեցաւ նախարարական Գ. Պէրնարի դէմ: Հանրապետական հականախարարական Գ. Պէրժէ ազգայնական հանրապետականներէն՝ նախարարական Գ. Խաբիւլէի դէմ: Ազգայնական Գ. Բոլ Պէրնար համեմատական մնացած է նախարարական քանի մը ընկերվարականներու հետ եւ նախարարական հանրապետական Գ. Զոզրէօ ալ ազգայնական Գ. Սմիրնեօյի հետ: Պահպանողական հականախարարական Գ. Լէրոլ ընտրուած է, ինչպէս նաեւ ազգայնական Գ. Պէրոփ:

—Վերջին ընտրութիւններէն աւելի ընտրողներ կը մասնակցին քուէարկութեան: Հականախարարական ընտրելիները ստուար մեծամասնութիւն չունեցան: Սէնի նահանգէն ընտրուելիք յիսուն երեսփոխաններու համար, առաջին շրջանին, ազգայնական-հականախարարական ընկերվարական, 17 ընտրելիներ ընտրուեցան. իսկ նախարարական կուսակցութենէն հինգ ընտրելիներ: Ընտրական 28 շրջանակներու մէջ համեմատական քուէարկութիւն պիտի կատարուի, որոնց ութը հականախարարականներուն նպաստաւոր են եւ քանիը նախարարականներուն: Գ. Միլլրան եւ Գ. Պրիսոն համեմատական մնացին:

—Այս գիշերէն երկու ժամ ետքը ներքին գործոց նախարարութիւնը լուր առաւ նահանգներու մէջ կատարուած 210 քուէարկութեանց արդիւնքին վրայ, որոնց 84ը նախարարութեան նպաստաւոր են եւ 82ն ալ աննպաստ: 44ը համեմատականի մնացած են՝ որոնց մեծ մասը նախարարական ընտրելիներու ի նպաստ: Ընտրուածներուն մէջ կան Ռոնէն՝ ծովային նախարար Գ. տը Լանըսան, ելմտական նախարար Գ. Քայօ, եւ Մայնի մէջ Գ. Գ. Մէլին, Քավէնեաք ու Լէոն Պուրժուա: Թարնի մէջ ընկերվարական Գ. Ժորէս ընտրուեցաւ դարձեալ Գ. տը Սոլաժի տեղ: Էօր-է-Լուարի մէջ Գ. Տէշանել ընտրուեցաւ: Ժէրի մէջ Գ. տը Քասանեաք չկրցաւ ընտրուիլ եւ անոր տեղ ընտրուեցաւ պետական խորհուրդի օգնական անդամ Գ. տը Նուլէն:

ԱԼԺԷՐ.— Լիպր Բարոլի անօրէն Գ. Տրիւմոն, հակահրէական ընտրելի, յաղթուեցաւ հանրապետական նախարարական Գ. Բոլէնի կողմէ: Կարեւոր դէպքեր չպատահեցան:

ԲԱՐԻԶ.— Ընտրական 165 արդիւնքներէ 61ը նախարարութեան նպաստաւոր են, 63ը՝ աննպաստ: Համեմատականի մնացած 29 ընտրութիւններ նպաստաւոր կ'երեւան նախարարութեան եւ 12ը աննպաստ:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարը եւ ծովային նախարար Թիրթով փոխ-ծովակալը Զարին թիկնապահ կարգուեցան:

ԼԱ ՀԷ.— Վիլհէլմինա թագուհիին առողջական վիճակը միշտ գոհացուցիչ է:

ՀՌՈՄ.— Թրիպունա կը ծանուցանէ թէ Իտալիոյ պատերազմական նախարար Բոնծա տի Սան-Մարթինօ կոմսը հրաժարեր է խորհրդարանական յանձնաժողովին դիմադրութեանը հետեւանքով, իր զինուորական ծրագիրներուն նկատմամբ: Կը կարծուի թէ 9րդ զօրաբանակին (Հռոմ) հրամանատար Պէտոլինի զօրավարը պիտի յաջորդէ անոր:

ՊԵՐԼԻՆ.— Ալկեմայնէ Քոռեսբոնտենց կ'իմանայ թէ Եռեակ Դաշնակցութեան նոր դաշնագրութիւնները մայիս 1ին պիտի ստորագրուին:

ՀՌՈՄ.— Եռեակ Դաշնակցութիւնը վեց տարուան համար պիտի վերանորոգուի, առանց փոփոխութեան:

—Սպէցիայի մէջ կատարուեցան յաջողապէս ռազմական դաշտի նոր գործիքի մը փորձերը: Որոշուեցաւ նոր ձեւ թնդանօթ մը շինել:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պալայի աստիճան տրուեցաւ Թաղապետութեան Դ. շրջանակին (Պէշիքթաշ) անօրէն Մուսթաֆա պէյի:

—Սըվազի նահանգին Քոչկիրի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թէնոսի գայմագամ Օսման պէյ: Էտիրնէի նահանգին Շարքէօյ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Եոնէշայի (Արշիփելագոսի կղզիներ) գայմագամ Նուրման էֆ., որուն յաջորդեց Լիւլէ Պուրկազի նախկին գայմագամ Վասֆի էֆ.:

—Սղերդի նայիպ անուանուեցաւ Բրամտիշթէի նախորդ նայիպ Սիւլէյման Ռէմզի էֆ.: Այտընի նահանգին Ուրլա գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Պոզքըրի նախորդ նայիպ Մէհմէտ Խալիլ էֆ.: Սըվազի նահանգին Տիվրիկ գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Լազիքի նախորդ նայիպ Մէհմէտ Թէվֆիք էֆ.: Գասթէմունիի նահանգին Պարթըն գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Նայիպներու վարժարանին շրջանաւարտ Մէհմէտ Հաշիմ էֆ.:

—Ադամանդեայ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սիլէզիայի կուսակալ Թրայխէնպէրկի դուքսին ու Հացֆելտի իշխանին: Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ Սոֆիայի Պարսից դիւանագիտական գործակատար Միրզա Ահմէտ խանի: Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Թիֆլիսի պարսկական ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Ալի Ասկար խանի: Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պասրայի պարսկական հիւպատոս Հաճի Միրզա Թաղի խանի: Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ իտալական փոխ-հիւպատոս Գ. Ճաքոմօ Ֆարաֆարինիի:

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Սիլէզիայի կուսակալ Թրայխէնպէրկի դուքսին ու Հացֆելտի իշխանին կնոջ, որ հանգուցեալ Ֆրէտերիք կայսրուհիին պալատան վերատեսուչն էր:

—Լիաքաթի ոսկի չքանշան Կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Միրզա Ալի Էքպէր խանի:

ՎԻՆՏԻՇԿՐԱՅՑԻ իշխանը եւ իշխանուհին, ինչպէս ծանուցինք, չորսմ օրը մեկնեցան Կ. Պոլսէն աւստրիական Քարնիոլա չոգենաւով: Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, առտուն, Բերա Բալաս երթալով, Վեհ. Սուլթանին կողմէ ողջերթ մաղթեց անոնց: Քիչ վերջը պետական խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Թիրան փաշա ալ նոյն օթէլը գնաց եւ իշխանին յանձնեց Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած ականակուռ Օսմանիէ պատուանշանը: Իշխանը ու իշխանուհին արտաքին գործոց Նախարարէն խնդրեցին եղած սիրալիր ընդունելութեանց եւ կայս. շնորհներուն համար իրենց շնորհակալութիւնները մատուցանել յոտս կայս. Գահոյից: Ժամ երեքին իշխանը, իշխանուհին, Թիւրխան փաշա ու Ահմէտ Ալի փաշա, պալատական կառքերով Բերա Բէյէն Թոփխանէ գացին, ուր կը սպասէին Աւստրիոյ դեսպանը ու բոլոր պաշտօնեաները: Յետոյ ամէնքն ալ Բեհպէր շոգենաւակով գացին Քարճիքլիա շոգենաւը, ուր ողջերթի արարողութիւններ կատարուեցան եւ ապա իշխանէն ու իշխանուհիէն զատ միւսները վերադարձան: Թիւրխան փաշա ու Ահմէտ Ալի փաշա Բեհպէր շոգենաւակով մինչեւ Սէրայ Պրոնի բացերը ընկերացան Քարճիքլիաի:

—Վեհ. Սուլթանը արքայական երկու գեղեցիկ նժոյգներ նուիրեց իշխանին ու իշխանուհիին: Սպայ մը ու ձիապան մը մինչեւ Վիէննա պիտի տանին այդ նժոյգները:

ԶԱՏԿԻ առաջին օրը Փէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարուեցան նախագահութեամբ Տ. Եոաքիմ Ա. Պատրիարքին, որ շրջապատուած էր բոլոր սինոդականներէն: Ներկայ էին նաեւ Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները եւ յոյն հասարակութեան աստիճանաւոր անձնաւորութիւնները: Զատկի մեծահանդէս թափօրը կատարուելէ ետքը, Տ. Եոաքիմ Ա. Պատրիարքը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Եկեղեցական արարողութիւնները կատարուելէ ետքը բոլոր ներկաները Պատրիարքարանի մեծ սրահը եկան, ուր շնորհաւորութիւններ կատարուեցան: Տ. Եոաքիմ Գ. ըստ սովորութեան, կարմիր ու ոսկեզօծ հաւկիթ բաշխեց ներկաներուն:

—Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ չէօրէքներ ու ոսկեզօծ հաւկիթներ, գեղեցիկ կողովներու մէջ դրուած, չաքմէ օրը կայս. պալատ ղրկուեցան:

—Երուսաղէմէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զատկի տօները կատարեալ բարեկարգութեամբ կատարուեր են, տասներկու հազար ուխտաւորներու ներկայութեամբ:

—Ռուսիոյ, Սերպիոյ, Յունաստանի, Սեւ Լերան ու Ռումանիոյ դեսպանները, Զատկի օրը ընդունեցին միւս դեսպաններուն շնորհաւորութիւնները:

—Բերայի Յունաց եկեղեցիներու թափօրներն ալ, Զատկի առտուն, Կալաթա Սէրայի առջեւ գացին եւ նախագահող եպիսկոպոսը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Ներկայ էին Բերայի կառավարիչը, ոստիկան–զինուորներուն հրամանատարը եւլն.: Հուգուգի վարժարանին ուսանողներէն Մանիսալը Նիքոլաքի էֆ. բանախօսութիւն մը արտասանեց, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար:

ԹՈՒՂԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Հասան Թահսին էֆ. անուն անձ մը, աղերսագիր մը մատուցանելով առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, խնդրած է որ Պէյքօզի մէջ հաստատուած թուղթի գործարանը, տէրերուն համաձայնութեամբ, իրեն թողուի եւ կայս. կառավարութեան կողմէ դիւրութիւններ ընծայուին իրեն գործարանին շահագործման համար:

ՆՈՐ ՏՊԱԳԻՐ.— Բարոլ էֆ. Կուշէնեան, տպագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, մենաշնորհ խնդրեց տուրք մը առնել՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառներու վաճառատանց վրայ դրուած ծանուցմանց տախտակներէն: Յանձն կ'առնէ տարեկան հարիւր յիսուն ոսկի տալ բարեգործական հաստատութեանց եւ նպաստ կարօտ վարժարաններուն ալ հարիւրին հինգ:

ՔԸՄՊՐԷՅՃԻ դուքին որդին՝ գնդապետ Միք Ճորճ, կիրակի իրիկուն, իր զբօսանաւով Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց: Զբօսանաւը Սալը Բազարի առջեւ խարսխեց: Անգլիոյ դեսպանը Իմոճըն պահականաւով մինչեւ Չէքմէճէ գացած էր դիմաւորելու զայն:

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Թուրքիոյ մաքրանոցէն 2025 ուխտաւորներ, որոնք քարանթինայի պայմանաժամը աւարտած են, ճամբայ ելեր են դէպի Մեքքէ: Ենճարէ շոգենաւն ալ 1050 ուխտաւորներով քանի մը օրէն ճամբայ կ'ելլէ նոյն մաքրանոցէն: Ասոնց ամէնքն ալ Ուրլայի մէջ նորէն քարանթինա պիտի սպասեն:

—Մխալիճի մէջ հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է:

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Սամսոնէն ոստիկան–զինուորներ ղրկուեր են ձերբակալելու Ալթը Սանը անուն աւազակը որ անցեալները Սամսոն տարուած ատեն ճամբան փախած էր:

—Չարշամպայի կողմերը երեք–չորս աւազակներ երեւան ելած ըլլալով, զանոնք ձերբակալելու համար ոստիկան–զինուորներ ղրկուած են:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ պանքային ընդհանուր ժողովը որոշեց հարիւրին ութ շահաբաժին տալ:

ԻԶՄԻՏԻ մէջ, ուրբաթ գիշեր, հրդեհ ծագելով եօթը խանութներ այրեր են: Կրակը սկսած խանութը ապահովագրուած էր:

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինէն երեսուն մարտանաւեր մայիսին Սէլանիկի նաւահանգիստը պիտի այցելեն:

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ անցեալները Խնուսի մօտ աւազակներ յարձակեր են Էրզրում գացող կարաւանի մը վրայ եւ զայն կողոպտեր են: Այդ դէպքը իմացուելով զինուորներ ղրկուեր են, որոնք գողցուած գոյքերը ամբողջովին ետ առնելով տէրերուն վերադարձուցեր են:

ԼՈՅՏԻ ընդհանուր ընկերութեան վերջացող տարուան զուտ շահն է 1,038,153 քուրուշ: Վարչական Խորհուրդը պիտի առաջարկէ տասը հարիւրին ութը՝ այսինքն իւրաքանչիւր բաժնի 42 քուրուշ վճարել:

ՉԻՆՈՒ կայսեր եղբայրը՝ Ջուն իշխանը, երեք մանդարիններու հետ, մօտերս Եգիպտոս կը սպասուի, ուր տասը հինգ օր կենալէ ետքը Լոնտոն պիտի երթայ՝ Էտուարտ Է-ի թագադրութեանը ներկայ գտնուելու:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ քարափին վերաշինութեանը համար 331,500 ոսկիի ծախք մը պիտի ըլլայ:

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Կիրակի գիշեր, ժամ 2ին, Սամաթիոյ Տուխանէ թաղը փաստաբան ու նոյն թաղին մուխթար Մինիր պէյի տունէն հրդեհ ծագեցաւ եւ երկու տուներ այրեցան: Տանը վերի յարկի մէջ Մինիր պէյի կինը մեքենայով կար կարած ատեն՝ մեքենային վրայ դրուած քարիւղի լամբարը վար ինկաւ ու կրակ առաւ: Կինը, մարելու աշխատած պահուն, իր հագուստներն ալ բռնկեցան. շուարած վիճակի մէջ ինքզինքը տունէն դուրս նետեց: Դրացիները իմանալով օգնութեան փութացին եւ մեծ դժուարութեամբ կրցան մարել անոր հագուստները: Միւս կողմէ հրդեհը տարածուեցաւ: Կինը երկու զաւակները սենեակին մէջ մոռցած ըլլալով, ոստիկանները եւայլն տունէն ներս մտնել փորձեցին զանոնք ազատելու, բայց կարելի չեղաւ, վասն զի մուխը ու բոցը ամէն կողմ պաշարած էին: Կինը հիւանդանոց տարուեցաւ. անոր հագուստները մարելու աշխատող Իսմայիլ էֆ. անուն մարդու մը ձեռքերը այրեցան: Երկու տղաք քիչ վերջը գտնուեցան:

—Կիրակի առտու Ֆիրուզ Աղա թաղին Բիրէքճիպաշը փողոցին մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով այրեցաւ: Կիցը գտնուած կարգ մը սենեակներ, պանդուխտներու բնակութեանը յատկացուած, մասամբ այրեցան:

—Երէկ գիշեր, ժամ 6ին, Ղալաթիա, Բէջչէմաշէ Բազար, Ջիվիճիլէր Ճատտէսի, գինետան մը ու սրճարանի մը երդիքներուն մէջտեղէն հրդեհ ծագելով, այրեցան թէ՛ այդ երկու շէնքերը եւ թէ ուրիշ խանութ մը: Քիչ ետքը մօտ գտնուած ուրիշ խանութ մըն ալ կրակ առաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել: Գինետան պարունակութիւնը հարիւր ոսկիի ապահովագրուած էր: Ոստիկանութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, տեսնելով որ խանութին մէջ գտնուած տակառները պարապ էին, գինեպան Նիքոլին ու Խրիստոն ձերբակալեց ու հարցաքննութեան ենթարկեց, վասն զի կասկածներ կան թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած ըլլայ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը ամառուան եղանակը անցընելու համար Աղեքսանդրիա պիտի երթայ: Այդ պատճառաւ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Աղեքսանդրիոյ մէջ:

ՊԱՂ ՕԴԻ մթերանոցներու համար Պ. Պէյքըրի խնդրած մենաշնորհին վրայ խորհրդակցութիւն կատարուած պահուն, պետական Խորհուրդը որոշեց որ արտօնատէրը, Պոլսոյ ու Բերայի մէջ, Սկիւտարի ու Գատըգիւղի կողմերն ալ կարենայ պաղ օդի մթերանոցներ հաստատել՝ միս, բանջարեղէն, պտուղ եւ այլն պահելու համար: Մենաշնորհի պայմանաժամը երեսուն տարի է: Կազմուելիք Ընկերութիւնը ենթակայ պիտի ըլլայ օսմ. օրէնքներուն ու դատարաններուն: Կայս. կառավարութեան վերաբերեալ այդ կարգի առարկաները ձրիաբար պիտի պահուին նոյն մթերանոցներուն մէջ:

ՆՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ:— Մանկաբարձ Պէնիմ Խռմէր փաշա ձեռնհաս պաշտօնարանէն արտօնութիւն ուզեց, կիներու հիւանդութեանց եւ դժուար ծննդաբերութիւն ունեցող կիներու յատուկ հիւանդանոց մը հաստատելու համար: Ձեռնհաս պաշտօնարանը ընդունելի դատելով այդ աղերսագիրը Բ. Դրան մատոյց:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական եւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները եւ մաքսային վերատեսուչը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ–Եպարքոսին հետ:

—Պաւարիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ–Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ:

—Ասորիներու Պատրիարք Տ. Ապտիլմէսիհ, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ Մեծ–Եպարքոսին հետ:

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան իշխան Միրզա Րիզա խան որ Մադրիտ կ'երթայ՝ Ալֆոնս թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու, երէկ, Բ. Դուռը երթալով հրաժեշտի այցելը մատոյց Մեծ–Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին:

—Դեսպանը, երէկ իրիկուն, Կ. Պոլսէն մեկնեցաւ Արեւելեան Երկաթուղով: Մեծ–Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները, դեսպանատան պաշտօնեաները եւ այլն Սիրքէճիի կայարանը երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին:

—Առաջին թարգման Յովհաննէս խան ալ քանի մը օր վերջը ճամբայ ելլելով Բարիզի մէջ պիտի միանայ Միրզա Րիզա խանին:

—Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին խորհրդական Միրզա Մուսթաֆա խան գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ:

ՔԼԱԶՈՄԷՆԻ մաքրանոցէն կը հեռագրեն թէ 1373 ուխտաւորներ կիրակի առտու հոն ժամանելով բժշկական քննութեան եւ ապանեխումներու ենթարկուեր են. նաեւ թէ ամէնուն ալ առողջական վիճակը գոհացուցիչ է:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Ապրիլ 8էն 15 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 267, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 4ը՝ կարմրախտէ, 4ը հաղանիքէ, 6ը թիֆոյ, 16ը շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Լահովարի որ Պուքրէշ գացած էր իր քրոջ յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու, երէկ, Կ. Պոլիս դարձաւ:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը Եւրոպայի մէջ մասնաւոր վակոններ շինել տուաւ՝ Կ. Պոլսոյ, Մուսթաֆա Փաշայի, Գուլէլիի եւ Սէլանիկի միջեւ թղթատարական պայուսակներու փոխադրութեանը համար: Այդ վակոնները, որոնք երէկ սկսան երթեւեկել, նոր ձեւով շինուած եւ զանազան մասերու բաժնուած են:

ՍՊԱՆԻՈՅ թագաւորին թագադրութեանը առթիւ կատարուելիք հանդէսներու ծրագրին մէկ օրինակը յանձնուեցաւ Բ. Դրան:

ԱՏԱՆԱՅԻ ֆրանսական փոխ–հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Ալֆոնս Կիլմա: Բ. Դուռնէն խնդրուեցաւ վաւերացնել անոր պաշտօնը:

ՊԻՒՅՈՒՔՏԷՐԷԻ դաշտին մէջ կատարուած հնագիտական պեղումները արդիւնաւոր չըլլալով դադրեցան:

ԻԶՄԻՐԻ ֆրանսական նոր հիւպատոս Պ. Պլան պաշտօնական այցելութիւն տուեր է Այտընի կուսակալին:

ԱՏՐՃԱՆԱԿԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ.— Զատկի առթիւ ատրճանակ արձակելու անմիտ սովորութիւնը այս տարի ալ իր զոհերը ունեցաւ: Գումգաբուի մէջ Ղազարոս անուն մարդ մը իր տանը պատուհանին առջեւ նստած ատեն ատրճանակի գնդակէ մը վիրաւորուեցաւ: Հրազէնը երիտասարդի մը կողմէ արձակուեցաւ:

—Բուսալ անուն Պարսիկ մը, Ղալաթիոյ Խրիսթոս եկեղեցիին առջեւ կեցած ատեն, ատրճանակէ մը ելած [illegible] վիրաւորուեցաւ:

—Բերայի անգլիական դեսպանատան առջեւ մասնաւոր պահակ Ալէքսի ձերբակալուեցաւ՝ կէս–գիշերէն ետքը հրազէն պարպած ըլլալուն համար:

—Գալէնտէր Գուլլուքի կողմէ երկու հոգի վիրաւորուեցան:

—Պոլսոյ Բէյքէնի մէջ արձակուած րէվօլվէրի մը գնդակը սենեակի մը պատուհանէն ներս մտաւ, ուր հիւանդ կին մը կար, բայց ոչ ոք վիրաւորուեցաւ:

—Ղալաթիոյ ծովեզերքէն արձակուած հրազէնի մը գնդակը մակոյկի մը մէջ ինկաւ, ուր երկու հոգի կային:

—Թարլա Պաշիի մէջ Օննիկ անուն մարդու արձակած հրազէնէն երեք տարու աղջկան մը բթամատը կտրուեցաւ:

—Պէօյիւքտէրէի մէջ սիմիթճի Եանի ատրճանակ պարպած միջոցին ալ ձեռքին երեք մատերը կտրուեցան. մարմնոյն միւս մասերն ալ վիրաւորուեցան:

—Ղալաթիոյ մէջ 10 տարեկան տղու մը կողմէ արձակուած հրազէնէն ելած թուղթի կտորները Եաւէֆ անուն հրեայի մը սրունքը վիրաւորեցին:

—Ֆէրիքէօյի մէջ Նարգօ անուն մարդ մը կուրծքին ձախ կողմէն վիրաւորուեցաւ ատրճանակի մը հարուածէն: Հրազէն պարպողը՝ Նորիկ ձերբակալուեցաւ:

—Ղալաթիոյ մէջ տասներկու տարեկան աղջիկ մը իրեն տարեկից պատանիի մը աչքը հանեց, ատրճանակ պարպած միջոցին:

Երկրորդական ԳՐՈՇԱՐԻ մը պէտք կայ: Դիմել Արեւելքի Տպարանը:

Ազգային Լուրեր

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Զատկի պաշտօնական շնորհաւորութիւնները երէկ տեղի ունեցան Պատրիարքարանի մէջ: Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Պատրիարքական Փոխանորդը, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան, Տիարպէքիրի առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ վարդապետ, Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Դանիէլեան, Արմաշի միաբաններ, քահանաներ: Աշխարհական դասէն ներկայ էին, Քաղաքական Ժողովի կողմէ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Գրիգոր էֆ. Խորբեան, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, ինչպէս նաեւ Ուսումնական, Տնտեսական եւ Թաղական Խորհուրդներու անդամներէն ոմանք, մամուլի ներկայացուցիչներ եւ ծանօթ ուսուցիչներ, Գալֆաեան որբանոցի մայրապետը: Ժամը 7ին Ս. Պատրիարքը ընդունելութեան սրահը մտաւ: Ի դիմաց Քաղաքական Ժողովի, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ.

«Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովները իրենց գործակցող ատեանց Խորհուրդներուն, Հոգաբարձութեանց, Խնամակալութեանց, մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն եւ Ազգ. մամլոյ ներկայացուցիչներուն հետ համախումբ կը ներկայանան ձեր Բարձր Սրբազնութեան, շնորհաւորելու Քրիստոսի հրաշափառ Ս. Յարութեան տօնը: Այս պարտաւորութեան կատարումը առիթ կ'ընծայէ նաեւ արտայայտելու այն համերաշխութիւնը, որ կը տիրէ ձեր Սրբազնութեան վերին հսկողութեան ներքեւ գտնուող զանազան ազգային մարմնոց մէջ, եւ բարեբաղդ զանձն կը համարիմ, որ այս անգամ եւս ինձ կը վիճակի անոնց թարգման ըլլալու պատիւը: Ամէնքս ալ կը համարիմ կրկնել այն աւանդութիւններն որ ազգային գործոց ընթացքին նկատմամբ անցեալ Ս. Ծնընդեան տօնին առթիւ արտայայտուեցան դարձեալ այս տեղ, բայց ժամն հասած կը կարծեմ անդրադառնալու դէպի անցեալն եւ բաղդատութիւն մը ընելու ներկային հետ: Ձեր Սրբազնութիւնը Պատրիարքական պաշտօնին կոչուած ատեն եթէ ոչ հիմնական, գէթ մասնակի կարեւոր բարեփոխութիւններ սպասողական եւ անհրաժեշտ դարձած էին գործոց ընթացքին մէջ: Կազմագրութեանց քմածին յառաջադէմ ամէն կողմէ ցոյց կը տրուէին, եւ իւրաքանչիւր ոք ըստ հաճոյս կը մեկնէր ու կը քննադատէր, անշուշտ ըստ մեծի մասին բարեմտաբար: Բայց Ձեր Սրբազնութիւնը, իմաստութեամբ որքան եռանդուն ու աշխոյժ, նոյնքան տոկուն եւ խոհուն նկարագրով, այս կացութեան առջեւ չզիջաւ երբեք վհատիլ, այլ անտարբեր մնալով բոլոր քննադատութեանց առջեւ, իբրեւ իր անձին միայն ամփոփուած, յարատեւեց իր ուղղութեան մէջ, եւ երջանիկ համարեց զինքը, որ իր ջանքերը կը նուիրուէին ազգին բարի համբաւը բարձրացնելու եւ անոր յառաջդիմութեան նպաստող առիթներ ստեղծելու: Աշխատեցաք, յոգնեցաք, քարոզեցիք ամենուրեք թէ ազգին վարչական մեքենան չի կրնար երբեք արդիւնաւոր կերպով գործել, եթէ զայն վարելու կոչուող բոլոր գործաւորները համերաշխութեամբ եւ միեւնոյն ուղղութեամբ չպաշտօնավարեն: Ահա այս բաղձացեալ արդիւնքը ձեռք բերուած կը գտնենք այսօր, այն մեծ վստահութեան համար, զոր կրցաք ներշնչել մեր Օգոստափառ Վեհապետին, թէ Օսմ. Գահուն հովանաւորութեան ներքեւ իր էութիւնը պահպանելու գաղափարը Հայոց ազգին աւանդական, ընդհանրական եւ կրական գաղափարն է, գաղափար դարաւոր, թէ ազգը զԱյն միայն կը ճանչնայ տէր եւ ամէն պարագայի մէջ նոյն մեծապանծ Գահուն եւ անոր կառավարութեանը կը դիմէ, թէ՛ իր վայելած շնորհացը համար միշտ երախտապարտ, իր էութեան վերաբերեալ ամէն անհրաժեշտ պարագաներուն մէջ չպիտի վարանի ուղղակի իրեն դիմելու, զի նոյն ինքն է միայն ազգին յոյսը: Այս վստահութիւնը Ն. Կ. Վեհափառութեան ներշնչած ըլլալնուդ նշանակը կը համարինք Ձեր բարձր Սրբազնութեան շնորհուած ականակուռ պատուանշանը, եւ նոյն վստահութեան համաձայն ազգին վրայ ծաւալման առատաձեռնութեան կը նկատենք նաեւ վարչական մեքենային ծառայող եկեղեցական եւ աշխարհական զանազան պաշտօնատարաց շնորհուած պատիւը, որով իրաւունք կ'ունենանք ազգին կողմէ միահամուռ Ձեր բարձր Սրբազնութիւնը շնորհաւորելու: Ուստի նախկին պարտականութիւն կը համարինք միաբերան եւ սրտագին երկար կեանք մաղթել մեր Օգոստափառ Վեհապետին, գոչելով «Կեցցէ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը»: Կը հայցենք նաեւ ի տեառնէ Ձեր Սրբազնութեան համար կար եւ զօրութիւն:»

Ս. Պատրիարքը պատասխանելով Եուսուֆեան էֆ.ի բանախօսութեան, տեսութիւն մը ըրաւ ազգային գործերուն վրայ, եւ այս առթիւ ըսաւ թէ վերջերս Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ս. Պատրիարքին եւ անոր գործակիցներուն շնորհուած կայս. պատիւները հաւաստիք են Ն. Կ. Վեհափառութեան ունեցած բարեհաճ ակնարկներուն հայ ազգին նկատմամբ, որոնք բարերար եւ գթած են եւ բերկրութիւն կը պատճառեն: Ս. Պատրիարքը յայտնեց թէ Վեհ. Սուլթանին ունեցած հայեացքը հայ ազգին վրայ, մեծ է, ինչպէս յայտնի եղած է արդէն զանազան պարագաներու մէջ: Ս. Պատրիարքը իր բանախօսութիւնը աւարտեց մաղթանքներ ընելով Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար, եւ օրհնեց ազգն ու ժողովուրդը:

* * *

Այսօր Ս. Պատրիարքը Զատկի շնորհաւորական այցելութեան կ'երթայ Հայ–Հռոմէականաց, Յունաց Ս. Պատրիարքներուն եւ Բուլկարաց Ս. Էկզարքին, ընկերակցութեամբ Կրօնական Ժողովի ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսին, Տ. Դուրեան Սրբազանին, Եուսուֆեան, Խորբեան եւ Տիգրան Տ. Ներսէսեան էֆէնտիներու:

—Հանգուցեալ գրագէտ Սմիթա Ռականի յիշատակարանին բացման հանդէսը անցեալ օր կատարուած է վայելուչ հանդիսով, Իզմիրի Հայոց գերեզմանատան մէջ: Հանգուցեալին համակիր բազմաթիւ ազգայիններ ներկայ էին հանդէսին, իրենց վերջին յարգանքը ընծայելու համար:

—Պէօյիւքտէրէէն 70–80 ստորագրութեամբ հանրագիր մը ղրկուած է Պատրիարքարան, որով գոհունակութիւն կը յայտնուի Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն:

—Զատկի առաջին օրը Պարսից դեսպան իշխան Րիզա խան, ընկերակցութեամբ Ա. թարգման Յովհաննէս խանի, Պատրիարքարան գալով, շնորհաւորեց Զատկի տօնը եւ Մադրիտ ուղեւորելուն առթիւ հրաժեշտ տուաւ Ս. Պատրիարքին: Նոյն օրը շնորհաւորական այցելութիւն տուին նաեւ ռուսական դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Մաքսիմոֆ, ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ ռուս հիւպատոսին, ֆրանսական դեսպանատան թարգման Պ. Լըլու, անգլիական դեսպանատան թարգման Պ. Մարինից, իտալական դեսպանատան թարգման Պ. Գանձիա: Շնորհաւորական այցաքարտ ղրկած են դատական նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշա, Ներքին Գործոց նախարարութեան խորհրդական Վահէֆ Ֆուատ պէյ, գերմանական եւ անգլիական դեսպանները, Պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի եւ իր փոխանորդը, Աւստրիոյ դեսպանատան խորհրդական՝ Պարոն տը Պրաւն, անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Պլօք, ռումանական դեսպանատան նաւային կցորդը, Աւստրիոյ ընդհանուր հիւպատոսը եւ ուրիշներ:

—Իզմիրի Քաղաքական Ժողովին ատենապետ, նոյն ժողովին երեք անդամներ ու Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետն եւ ատենադպիրէն կազմուած պատգամաւորութիւն մը ապրիլ 6ին նոյն Հիւանդանոցին բժշկապետ Տոքթ. Սպարթալի տունը երթալով՝ անոր յանձներ է ազգին կողմէ նուիրուած արծաթեայ դեղակերպ յիշատակը, ինչպէս նաեւ Առաջնորդին կողմէ գրուած շնորհակալութեան գիր մը:

—Ս. Պատրիարքը, Զատկի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց Էջմիածին ու Երուսաղէմ: Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազանը հեռագրով փոխադարձաբար շնորհաւորած է Զատկի տօնը, այդ առթիւ շնորհաւորելով նաեւ Ս. Պատրիարքին ականակուռ պատուանշանի առնուած ըլլալը: Երուսաղէմէն հեռագրուած է թէ Լուսաւորեայի հանդէսը կատարուեր է բարեկարգութեամբ:

—Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին անուան տարեդարձին առթիւ, Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքը, Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան եւ եկեղեցական ու աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ հեռագրով շնորհաւորեցին Ն. Ամենապատուութեան անուան տարեդարձը:

—Ճրագալոյցի իրիկունը, Իզմիրի Անգլիացւոց երեցը՝ իր տիկնոջ եւ անգլիացի տիկիններու եւ օրիորդներու ընկերակցութեամբ, ինչպէս նաեւ տեղւոյն գերման որբանոցի դաստիարակուհի քոյրերը համախմբաբար հայ որբուհիներուն հետ՝ ներկայ գտնուեր են եկեղեցական արարողութեանց, որոնց կը նախագահէր առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս: Ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ, թէ՛ անգլիացի եւ թէ գերման հանդիսականները Առաջնորդարան երթալով իրենց յարգանքը մատուցեր են Մուրատեան Սրբազանին, գովելով Հայ. Եկեղեցին, որ ցարդ պահպանած է խոնարհութեան պատուէրը:

—Զատկի առթիւ Իզմիրի Տնտեսական Խորհուրդը ալիւր եւ բրինձ բաշխեր է քաղաքին աղքատներուն: Նաեւ բանտարկեալներուն ղրկեր է թէ՛ ուտեստ եւ թէ հագուստ: Արեւելեան Մամուլ կը գրէ թէ հայ բանտարկեալներու թիւն է 17, որոնց մեծ մասը տարիներէ ի վեր դատապարտութիւն կրած են, իսկ նորերը կամ ամբաստանեալները սակաւաթիւ են:

—Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Արշարունի եպիսկոպոս նորէն գրութիւն մը ուղղելով Պատրիարքարան, կը յայտարարէ թէ ալ եւս չի կրնար հոն մնալ՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ, եւ կը խնդրէ որ արտօնութիւն տրուի իրեն Պոլիս գալու եւ անձամբ հաղորդելու իր հրաժարման բուն պատճառները:

—Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս, տակէ առաջ, երկու քահանաներ արգիլած էր քահանայագործութենէ: Ս. Պատրիարքը նկատի առնելով Պիլէճիկէ այդ մասին հասած գանգատները, լրացած համարեց պատժաշրջանը եւ հեռագրով հրամայեց վերցնել այդ արգելքը:

—Զատկի տօնին առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր հայ եկեղեցիները լեցուած էին երկսեռ հաւատացեալներու խուռն բազմութեամբ, մանաւանդ հայաշատ թաղերը, Բերա, Սկիւտար, Պոլիս եւ այլն: Ս. Պատրիարքը Զատկի առտուն պատարագեց Մայր եկեղեցիի մէջ եւ օրուան տօնին վրայ քարոզելով՝ բացատրեց Յարութեան նշանակութիւնը: Ն. Սրբազնութիւնը աւարտեց իր քարոզը մաղթանքներ ընելով Ս. Հայրապետին եւ եկեղեցական ու աշխարհական դասակարգերուն համար, եւ օրհնեց ազգն ու եկեղեցին, յաւիտենականութիւն մաղթելով անոնց: Ս. Պատրիարքը ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար:

—Հայ–Հռոմէականաց Կ. Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան երէկ իր հետ ունենալով Սեբաստիոյ Առաջնորդ Հաճեան Տ. Սահակ արքեպիսկոպոսը եւ Թէրզիպաշեան Գէորգ եւ Օհանեան վարդապետները, Օհան Փիլիպոսեան եւ Յովսէփ Շէհրեան էֆ.ները, նոյնպէս Բուլկարաց Էկզարք Տ. Եօսէֆ ընկերակցութեամբ Մանասթիրի եւ Նէվրէքոբի Մետրապոլիտներուն եւ գործակատարին, Պատրիարքարան գալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ս. Պատրիարքին:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲԱՐԻԶ, 28 ապրիլ.—Ընդհանուր ընտրութիւնները հանդարտութեամբ կատարուեցան: Նախարարութեան վիճակագրութեանը նայելով մինչեւ հիմա 566 ընտրութիւններ յայտնի են՝ սա բաժանումով.— 242 նախարարական որոնց 87 հանրապետական, 40 արմատական–ընկերվարական, 94 արմատական եւ 21 ընկերվարական. նաեւ 153 հականախարարական որոնց 30ը ազգայնական, 57 հանրապետական, 2 ընկերվարական եւ 64 պահպանողական: 171 ալ համեմատականի մնացած են: Ընտրուածներուն մէջ կան Պ. Պ. Տէշանէլ, Ռիպօ, Տումէ, Մէլին, Տըբբէ, Պայեօ, Ժորէս, Տէլքասէ, Լէօն Պուրժուա, տը Մէօն, Լոմբռան, Ցիւրանա, Միլլըռա եւ Լոքրուա. իսկ Պ. Պ. Քասանեաք, Տրիւման եւ Լըլաւն չկրցան ընտրուիլ: Պ. Պ. Միլրան, Պրիսոն, Լասարի, Լէկ ու Ռէյնաք համեմատականի մնացին: Հականախարարական լրագիրները այնպէս կը նկատեն թէ նախարարութիւնը փայլուն յաղթութիւն մը կրած է: Ընդհակառակը նախարարական լրագիրները հակառակութիւն մը կը նշմարեն Բարիզի եւ գաւառներու քուէներուն մէջ: Կը յարեն թէ գաւառներուն մէջ ազգայնականութիւնը պարտուած է:

—Աժանս Հավաս կը հրատարակէ ընտրութեանց ամբողջ արդիւնքը: Ընտրուեցան քառասունեօթը պահպանողականներ, 42 ազգայնականներ, 81 հականախարարական հանրապետականներ, 81 հանրապետական նախարարականներ, 88 արմատականներ, 49 արմատական–ընկերվարականներ եւ 24 ընկերվարականներ: 177 ընտրութիւններ ալ համեմատականի մնացին: Հանրապետականները կորսնցուցին 13 աթոռ ու նոյնքան շահեցան, արմատականները 13 աթոռ կորսնցուցին ու 12 շահեցան, ընկերվարականները 4 կորսնցուցին ու 2 շահեցան, արմատական–ընկերվարականները 5 կորսնցուցին ու 5 շահեցան, հականախարարական հանրապետականները 23 կորսնցուցին ու 19 շահեցան, ազգայնականները 7 կորսնցուցին ու 14 շահեցան եւ պահպանողականները 4 կորսնցուցին ու 3 շահեցան: Մինչեւ իրիկուան ժամ 7 նախարարութեան ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն, ընտրուած են 246 նախարարական եւ 166 հականախարարական: Համեմատականի 175 ընտրութիւններ պիտի կատարուին, որոնց 125ը նախարարական կուսակցութեան ընտրելիներուն նպաստաւոր են եւ 12ն ալ հականախարարականներուն: Ընտրուածներուն մէջ կայ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Պոտէն: Բարիզի մէջ երկու նախարարական եւ 16 հականախարարականներ ընտրուեցան: 22 ընտրութիւններ ալ համեմատականի մնացին:

—Թան կ'ըսէ թէ ընտրութիւնները կարելի պիտի ընեն գոյացնել մեծամասնութիւն մը եւ կազմել այն տեսակ դահլիճ մը, որ կարենայ պէտք չունենալ ծայրայեղ կուսակցութեանց աջակցութեանը: Տեպա ալ կ'ըսէ թէ քուէարկութեան արդիւնքը փափաք մը ցոյց կու տայ պահպանելու Ֆրանսայի Հանրապետութիւնը: Էքլէր եւ Քրուա գոհ են ընտրութեանց արդիւնքէն եւ կը յանձնարարեն անմիջական կազմակերպութիւն մը 1906ի ընտրութեանց համար:

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Հոլանտայի թագուհին, այսօր, կրցեր է անկողինէն ելլել քանի մը վայրկեան:

ԲԱՐԻԶ.— Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէֆ ու ելմտական նախարար Պ. Սարաֆով, այսօր, հոս հասան:

ՀՌՈՄ.— Թագաւորը ընդունեց Իտալիոյ պատերազմական նախարար Բոնձա տի Սան–Մարթինօ կոմսին հրաժարականը. նաեւ ծովային նախարար Պ. Մորէնի յանձնեց ժամանակաւորապէս վարել պատերազմական նախարարութիւնը:

ԼՈՆՏՈՆ.— Պալմոռալէն կը հեռագրեն Ռէօյթէրի թէ ապրիլ 26ին Պ. Պ. Լուքաս Մէյէր, Պոթա եւ Վան Վիլթէն հոն հասեր եւ յետոյ դէպ ի Միտըլպուրկ ու Պլէմֆանթէն ճամբայ ելեր են՝ Պոէրներուն հետ խորհրդակցելու համար:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 29 ապրիլ.— Մինչեւ իրիկուան ժամ 10 ընտրութեանց արդիւնքին համար առնուած տեղեկութիւնները կարելի է սապէս դասակարգել:—Նախարարական ընտրելի 250, ընդդիմադիր կուսակցութիւնէն, ամէն տեսակ՝ 161: Համեմատականի ընտրութիւններուն թիւն է 173, որոնց 92 նպաստաւոր կ'երեւան նախարարական ընտրելիներուն եւ 81ն ալ ընդդիմադիրներուն: Կը մնայ սակաւին եօթը ընտրութեանց արդիւնքը: Երեսփոխանական ժողովը որ 591 անդամներէ պիտի բաղկանայ, հաւանօրէն պիտի կազմուի 340 նախարարական երեսփոխաններէ եւ 251 հականախարարական կամ ընդդիմադիրներէ: Առաջին քուէարկութեան պահուն ընտրուողներուն մէջ կան Պ. Պ. Տէլքասէ, Մուժօ ու Տումէ:

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ պատերազմական նախարարին հրաժարելուն հետեւանքով կը կարծուի թէ ծովային նախարարն ալ պիտի հրաժարի:

ԼՈՆՏՈՆ.—Սակարանը գոցուելէն ետքը լուր ելաւ թէ Պրէթորիայէն հեռագիր մը առնուած է՝ ծանուցանող որ Պոէր զօրախումբերը չեն ընդունիր Պոէր պատուիրակներուն առաջարկած հաշտութեան պայմանները: Պատերազմական նախարարութիւնը յայտարարեց թէ այդ մասին տեղեկութիւն չունի: Այդ լրոյներուն վրայ հարաւային Ափրիկէի արժէթուղթերուն գիները ինկան: Սակարանէն դուրս գիները աւելի տկար էին: Ռանտ Մինի գինն է 12.25:

Տr ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍՔՈԹԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888
Պարոնայք Սքոթ եւ Պօուն,
Ցարդ՝ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ: Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօրու ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն:
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։ Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ. երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խեղութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցնկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարելիքը, սրտադողը, մղձաւանջը, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարադաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալու։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

ԱԶԳՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Յանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. եւ փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բաստէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տաս վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000. ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ բնակութեան, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետամնաց ապահովագիները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ըլլալէ յետոյ իրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պաշտօն մ'ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ ցանուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՃԱՒԵԱՆ
Պոլիս, Հաւիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՈՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանիի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ ոսկեայ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դիմքի ձեւաւորութիւն բուս տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

Ծանօթ — Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլոն ֆրանք	114 միլոն ֆրանք	461,03.,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսատեւ թոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բերա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

747 43—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՔՕՆՏԻ

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

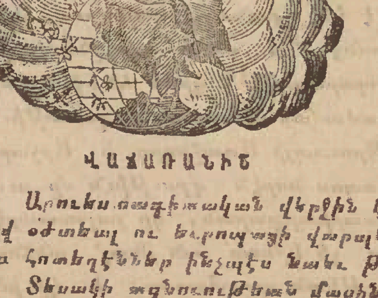

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահտաքալէ

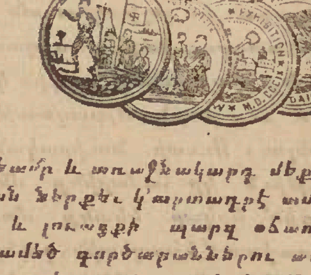

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ՓԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքարիէա Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՐՏՕ.— Գ. Ապրար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ՊԱՀՐԷ.— Գ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Գ. Կէտոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վառնէկ.
ՍԷԼԱՆԻԿ.— Գ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Գ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Նիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Գ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈԴՈՍԹՕ.— Գ. Յակոբ Բոզվոտալ.

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

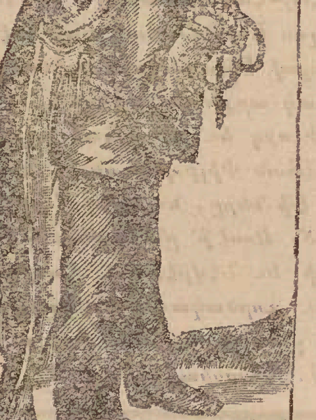

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և ֆոսֆիթը։ Խիստ համեղ է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն հետեւեալներու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սքրոֆիւլ),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, [illegible]
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան աղքատութեան և մարմնի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներուն՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը ձանձրացնեն այն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական համալսարանէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անուշ, եղնիկի ու մանիշակի հոտը կ'ազդէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի կծուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկ մէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գարու Բիւջէքճի դեղարանը, Սուլթան Համամ Մէզիքէ, Լէնօս և Պոնտիքեանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 26—52

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր ժողովրդական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և բոյսերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբաթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է. {
190 Ֆրանք ապանդին սերիներով կամ սերիներով եւ կամ թղթակազմ հատոր՝
225 Ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդատներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուկով, ստորագրողը գերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

VIN DE BUGEAUD

TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆԱՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ԿԱԿԱՕՅՈՎ,

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կազդուրիչ դեղերու էն հաճելին և էն լաւն է։ Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն սակաւարիւնութեան, քլորոզի, ամէն տեսակ տենդերու, ջղային հիւանդութեանց, ստամոքսի հիւանդութեանց և նորաբոյժ վիճակի համար։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

NEVRALGIES

Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIER-ի ՀԱԿԱՋՂԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախքը չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23, Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի չքանշան 1900ի Բարիզի Միջազգային Արտ. ցուցահանդէսին։ Մթերանոց Մէզէք և Ընկ.։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեան մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տոկոսի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տալու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կէսին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆ.։

Վճարուած ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մէրրէկաճի փողոց, Ճէնտիլ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթէ	3607	Գօնկօ	2306	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	237.	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Օլլօ	1057	Սպէրօ	1.00
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հըմպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Ներօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթրօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1071	Էլտօրատօ	1520	Ճինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբրալթար	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Հօրացիօ շոգենաւը. Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօջքինսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 29ին։

Թօքիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկոտ աղջիկ մը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմպլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղուս մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԿՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

12—26

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնը

Գշ.	16/29	Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	17/30	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ ճամբորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ.	18/1	Օտեսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	18/1	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	19/2	Օտեսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ապրիլ 28ին Սիռֆասի. Անտա. եղբարքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ապրիլ 29ին Սիռֆասի, ուղ. Մարսիլիա։ Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թիւ [illegible]

516 Թ. ՈՒՂՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18930	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիրրիա	2933
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփպօ	2181
Օրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Սառակոսա շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլէմս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի մայիս 10ին։

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. Քարա Մուսթաֆա փողոց. 255

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ